

ΜΕΡΟΣ Α΄

ΔΙΑΚΡΙΒΩΣΗ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΩΝ

Sex differences in criminality are so sustained and so marked as to be, perhaps, the most significant feature of recorded crime.

F. Heidensohn, Women and Crime,
Macmillan, 1985, σελ. 11

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΠΟΣΟΤΙΚΗ ΔΙΑΦΟΡΑ ΑΝΔΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Η ποσοτική διαφορά είναι τόσο σημαντική, ώστε δικαίως θεωρείται ότι η μεταβλητή «φύλο» αποτελεί τη σημαντικότερη στην εγκληματολογία. Η *B. Wootton* χαρακτηριστικά έγραφε ότι αν οι Α. συμπεριφέρονταν όπως οι Γ., οι φυλακές θα ήταν άδειες και οι ποινικοί δικαστές τεμπέληδες.⁽¹⁾ Ο *D. Cressey* ότι «το φύλο έχει τη μεγαλύτερη στατιστική σημασία για τη διάκριση εγκληματιών και μη εγκληματιών από οποιοδήποτε άλλο χαρακτηριστικό».⁽²⁾ Και η *E. Leonard*, ότι «η μεταβλητή φύλο θα μπορούσε να οδηγήσει σε καλύτερη κατανόηση όχι μόνο της γ.ε. αλλά και της α.ε.».⁽³⁾ Εύλογο, λοιπόν, μας φαίνεται να εγκύψουμε περισσότερο σ' αυτή τη διαφορά.

Όχι λίγες είναι κατ' αρχήν οι επιφυλάξεις μας για την ακρίβεια της απεικόνισης της εγκληματικότητας από τις διάφορες στατιστικές. Οι λόγοι είναι πολλοί και σοβαροί.⁽⁴⁾ Ένας από τους σοβαρότερους είναι ο σκοτεινός αριθμός εγκληματικότητας που λειτουργεί γενικά, αλλά ιδιαίτερα έντονα σε ορισμένες κατηγορίες εγκληματούντων.⁽⁵⁾

Τίθεται λοιπόν το ερώτημα: μήπως οι Γ. αποτελούν μια κατηγορία όπου ο σκοτεινός αριθμός λειτουργεί εντονότερα; Με άλλα λόγια, μήπως ο αριθμός των Γ. εγκληματιών ή των γυναικείων εγκλημάτων που δεν περιλαμβάνονται στα στατιστικά στοιχεία είναι μεγαλύτερος από τον αριθμό των Α. εγκληματιών ή των ανδρικών εγκλημάτων που επίσης δεν περιλαμβάνονται; Μήπως οι αριθμοί που αναφέρονται στις στατιστικές εγκληματικότητας κατά φύλο είναι απατηλοί υπέρ των γυναικών;

Κυριότερος εκπρόσωπος αυτής της άποψης είναι ο *Pollak* που υποστηρίζει ότι οι στατιστικές διαφορές της εγκληματικότητας Α. και Γ. δεν είναι πραγματικές. Το βασικό επιχείρημά του αναφέρεται στη «φύση» της Γ. και συνίσταται στο ότι οι Γ. λόγω του υποκριτικού και πονηρού χαρακτήρα τους κατορθώνουν να αποκρύπτουν

1. B. WOOTTON, *Social Science and Social Pathology*, Λονδίνο, 1959.

2. D. CRESSEY, *Delinquency, Crime and Differential Association*, Χάγη, M. Nijhof, 1964, σ. 53.

3. E. LEONARD, *Women, Crime and Society*, N. Υόρκη - Λονδίνο, Longman, 1982, σ. 193, υποσ. 18.

4. Βλ. συνοπτικά, Α. ΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ - ΜΑΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ, Εγχειρίδιο Εγκληματολογίας, Α' 1984, σσ. 112-120. Πρβλ. και παρακ. Α', Κεφ. Τρίτο, σ. 125.

5. Βλ., μεταξύ πολλών ειδικών μελετών, F. M. MAC CLINTOCK, *Rapport στην VI Διάσκεψη διεθνών Ινστιτούτων Εγκληματολ.* Ερευνών του Συμβουλίου της Ευρώπης, Στρασβούργο, 1970, σ. 9 εκ., όπου και βιβλιογραφία. Βλ. και τις ελληνικές μελέτες: Η. ΔΑΣΚΑΛΑΚΗ, Η εγκληματολογική σημασία του σκοτεινού αριθμού της εγκληματικότητας, στην *Επιθ. Κοινωνικών Ερευνών*, 1975, σ. 370 εκ., ΣΤ. ΑΛΕΞΙΑΔΗ, Η έρευνα της αφανούς εγκληματικότητας, στην *Ποιν. Επιθεώρηση*, 1970, σ. 1 εκ.

επιτυχέστερα τις εγκληματικές πράξεις τους. Άλλωστε οι Γ., κατ' αυτόν, συχνότερα είναι ηθικοί αυτουργοί, ενώ οι Α. που αυτές εμπνέουν και πειθούν, είναι αυτουργοί, που και γι' αυτό αποκαλύπτονται και συλλαμβάνονται πολύ συχνότερα.⁽¹⁾

Οι παραπάνω ισχυρισμοί –φανερή επιβίωση του συμβολικού μύθου του Αδάμ και της Εύας– προβάλλουν σαν πρόσθετο στηρικτικό επιχείρημα τον μεγάλο αριθμό αμβλώσεων και κακοποιήσεων παιδιών που διαφεύγουν από τη στατιστική. Λησμονείται, όμως, ότι οι πράξεις αυτές διαπράττονται κατά κανόνα με τη συναυτουργία ή συνέργεια των ανδρών (ερωτικών συντρόφων και γιατρών, οι αμβλώσεις) ή και από τους ίδιους τους Α. σε επίσης υψηλό ή υψηλότερο αριθμό (κακοποίηση παιδιών). Ξεχνούν δε το μεγάλο σκοτεινό αριθμό βιασμών, αλλά και κακοποιήσεων των Γ. και αιμομιξιών που διαπράττονται κυρίως από Α. μέσα στην οικογένεια και δεν καταγγέλλονται.

Προβάλλεται ακόμα ο ισχυρισμός ότι σπανιότερα καταγγέλλονται οι πράξεις που τελούνται από Γ. παρά εκείνες που τελούνται από Α.⁽²⁾ Εν τούτοις η ευρεία επιστημονική έρευνα του Hindelang⁽³⁾ καθώς και έρευνα των Hough και Mayhew⁽⁴⁾ απέδειξαν ότι καταγγέλλονται σπανιότερα οι ελαφρές αξιόποινες πράξεις και όχι ειδικά οι γυναικείες. Τυχαίνει να είναι ελαφρότερες οι γυναικείες, αλλά και οι ανδρικές ελαφρές εξ ίσου σπάνια καταγγέλλονται. Ειδικά για τις κλοπές καταστημάτων οι Gibbens και Prince⁽⁵⁾ βρήκαν ισότητα μεταχείρισης ως προς την καταγγελία Α. και Γ. ενόχων.

Προβάλλεται και ο ισχυρισμός μεγαλύτερης εύνοιας προς τις Γ. από τις διωκτικές και τις δικαστικές αρχές, ώστε συχνότερα να συλλαμβάνονται, παραπέμπονται και καταδικάζονται οι Α. παρά οι Γ. με ανάλογο αντίχτυπο στις δικαστικές στατιστικές. Ωστόσο η «ιπποτική» αυτή στάση –όπως την χαρακτηρίζει ο Pollak– των αρμοδίων αρχών απέναντι στις Γ. παραβάτιδες του ποινικού νόμου αποδείχθηκε από σοβαρές έρευνες μύθος. Οι επιβαλλόμενες στις Γ. ποινές είναι συχνά ελαφρότερες, αλλά μόνο επειδή πρόκειται για περιπτώσεις ελαφρότερων εγκλημάτων και γι' ατηγορούμενες χωρίς προηγούμενες καταδίκες⁽⁶⁾. Όσον αφορά το ποσοτό των καταδικαζομένων Α. και Γ. πάνω στους παραπεμφθέντες του κάθε φύλου, ενδιαφέροντες είναι οι σχετικοί ελληνικοί στατιστικοί πίνακες που παρουσιάζουν μεγαλύτερο ποσοστό Γ. που καταδικάστηκαν, δηλαδή αυτηρότερη δικαστική μεταχείριση όλα τα χρόνια, από το 1973 ως το 1985. (Πίνακες 1 και 2). Πρέπει επίσης να λάβουμε υπ'

1. Βλ. Ο. POLLAK, *The Criminality of Women*, 1961. Πριν απ' αυτόν και άλλοι συγγραφείς υποστήριξαν ανάλογα, όπως, π.χ., ο H. MANNHEIM, *Social Aspects of Crime in England Between the Wars*, Λονδίνο, 1940, σ. 343, ο N. LUCAS, *London and its Criminals*, Λονδίνο, 1926, σ. 88 και ο H. ADAM, *Women and Crime*, Λονδίνο 1914, σ. 15.

2. Βλ. D. POLLAK, ο.π., M. MC INTOSH, *The State and the Oppression of Women*, στο έργο K'UHN και WOLPE (Eds.) *Feminism and Materialism*, Λονδίνο 1978.

3. M. HINDELANG, *Age, Sex and the Versatility of Delinquent Involvement*, *Social Problems*, 1971, τ. 18, σ. 522 επ.

4. M. HOUGH και P. MAYHEW, *Taking Account of Crime, Key Findings from the 1984 British -Crime Survey*, Home Office Research Study No 85, Λονδίνο 1985.

5. T. GIBBENS και J. PRINCE, *Shoplifting*, Λονδίνο, Institute for the Study and Treatment of Delinquency, 1962.

6. D. FARRINGTON και A. MORRIS, *Sex Sentencing and Reconvictions*, στο *Brit. J. of Criminology*, T. 23 (1983) σ. 245 ε.

όψη το γεγονός ότι συνήθως πολύ περισσότερες Γ. παρά Α. που καταδικάζονται σε φυλάκιση δεν παρουσιάζουν προηγούμενες καταδίκες (έχουν λευκό ποινικό μητρώο). Πράγμα που σημαίνει ακόμα αυστηρότερη μεταχείριση των Γ. Μεταξύ άλλων αναφέρουμε σχετική έρευνα που έγινε το 1975 στο Ηνωμένο Βασίλειο (Αγγλία, Ουαλία). Αυτή απέδειξε ότι οι Γ. χωρίς προηγούμενη καταδίκη που φυλακίστηκαν ήταν πενταπλάσιες από τους αντίστοιχους Α. χωρίς προηγούμενη καταδίκη που επίσης φυλακίστηκαν⁽¹⁾. Ανάλογες διαπιστώσεις έκαναν και οι Campbell⁽²⁾ και Webb⁽³⁾ για τα κορίτσια που οι δικαστικές αρχές θέτουν υπό αστυνομική επιτήρηση.

Ειδικά τα ανήλικα κορίτσια, πολλές φορές «για την προστασία τους» εγκλείονται σε ειδικά ιδρύματα –με τις γνωστές στιγματιστικές συνέπειες– απλώς για σεξουαλική συμπεριφορά «ανεπίτρεπτη», επιτρεπτή, όμως, για τα αγόρια που σε ανάλογες περιπτώσεις δεν τιμωρούνται⁽⁴⁾.

Αλλά η «προστατευτικότητα» μπορεί να οδηγήσει σε τιμώρηση και ενήλικων γυναικών των οποίων η συμπεριφορά δεν συμπίπτει με τους παραδοσιακούς γυναικίους ρόλους. Αντίθετα, όμως, παρατηρείται πράγματι επείκεια απέναντι στη Γ. ειδικά όταν αυτή είναι μητέρα, έστω αμφίβολης ή ανύπαρκτης στοργής και αφοσίωσης, αντίθετα με τις διαξευγμένες ή χωρισμένες χωρίς παιδιά και τις Γ. οι οποίες προέρχονται από οικογένεια με κοινωνικά απροσάρμοστη συμπεριφορά, που κρίνονται δυσμενώς⁽⁵⁾.

Τα τελευταία χρόνια προστέθηκε και άλλος λόγος επίταξης της αυστηρότητας της αντιμετώπισης των κατηγορουμένων Γ., ιδίως των νέων, κατά γενική διαπίστωση των ερευνητών του θέματος. Ο λόγος αυτός αναφέρεται στην ανδρική αντίθεση κατά των γυναικείου κινήματος και των κοινωνικών αλλαγών που συνάπτονται με τους ρόλους των δύο φύλων. Η αυστηρότητα αυτή εμφανίζει ως σκοπό την ανάσχεση του «παραστρατήματος» των Γ. και της εμφάνισης της «νέας Γ. εγκληματία».⁽⁶⁾

Ενδιαφέρον παρουσιάζουν και οι ελεγκτικές των στατιστικών αυτοβιογραφικές έρευνες (self-report) που στηρίζονται σε ερωτηματολόγια τα οποία απευθύνονται σε μεγάλο αριθμό Α. και Γ. για να διαπιστωθούν οι τυχόν αξιόποινες πράξεις που αυτοί ή αυτές πράγματι διέπραξαν –κατά κανόνα άγνωστες ή ανεξιχνίαστες– καθώς και οι έρευνες σε θύματα για να απαντήσουν στο ερώτημα ποιού φύλου ήταν οι δράστες

1. Βλ. J. SEAGER και ANN OLSON, *Women in the World, An International Atlas*, Λονδίνο και Σίδνεϊ, Pan Books, 1986, σ. 116.

2. Βλ. A. CAMPBELL, *Girl Delinquents*, Οξφόρδη, B. Blackwell, 1981, σ. 206.

3. Βλ. D. WEBB, *More on Gender and Justice* στο *Sociology*, τ. 18, 1984, τ. 3.

4. M. CASBURN, *Girls Will Be Girls*, Λονδίνο, Women's Research and Resources Center 1979, σ. 21, S. DELL, *Silent in Court*, Λονδίνο, Bell, 1971.

5. Βλ. P. CARLEN, *Women's Imprisonment: A Study in Social Control*, Λονδίνο, 1983, σ. 69. F. HEIDENSOHN, *Women and Crime*, Λονδίνο κ.λ. Macmillan, 1985, σ. 47 εκ., A. MORRIS, *Women, Crime and Criminal Justice*, Οξφόρδη, B. Blackwell, 1987, σ. 89 εκ. και D. FARRINGTON και A. MORRIS, 1983, ο.π. σ. 229 εκ.

6. Βλ. F. HEIDENSOHN, ο.π., σ. 50. M. CHESNEY - LIND, *Rediscovering Lilith: Misogyny and the «New Female Criminality»* στο έργο C. TAYLOR GRIFFITHS και M. NANCE (eds.) *The Female Offenders*, Simon Fraser Univ., 1980. N. NAFFIN, *Theorizing about Female Crime*, στο έργο S.R. MUKHERJEE και J. SCUTT (Eds.) *Women and Crime*, Σίδνεϊ, Allen Unwin, 1981, σ. 70 εκ., R. SIMON, *Women and Crime*, Λονδίνο, Lexington, 1975. R. SARRI, *Unequal Protection under the Law: Women and the Criminal Justice System*, στο έργο J. FIGUEIRA - MCDONOUGH και R. SARRI, *The Trapped Woman*, Λονδίνο, Sage, 1987, σ. 402.

πράξεων οι οποίες προσέβαλαν τα έννομα αγαθά τους που η ποινική νομοθεσία προστατεύει, κι ας μην ανακαλύφθηκαν ή διώχθηκαν.

Παρά τις προσωπικές επιφυλάξεις μου για την αντιπροσωπευτικότητα, σε κάθε περίπτωση, του τεχνητά επιλεγόμενου ανθρώπινου δείγματος, πάντως κι αυτές οι έρευνες απέδειξαν ότι η ανδρική εγκληματικότητα είναι υψηλότερη από τη γυναικεία, ιδιαίτερα η συστηματική (κατά συνήθεια ή επάγγελμα) όπου η ανδρική αναλογία διάπραξης εγκλημάτων είναι πολλαπλασίως υψηλότερη από ό,τι στα εγκλήματα «εκ περιστάσεως»⁽¹⁾).

Συμπερασματικά, οι έρευνες που έγιναν για τον έλεγχο των στατιστικών δεδομένων, επιβεβαίωσαν περισσότερο ή λιγότερο ότι η γ.ε. είναι ποσοτικά πολύ χαμηλότερη από την α.ε. Άλλωστε, χωρίς να παίρνουμε τους αριθμούς και τα ποσοστά των στατιστικών ως επακριβώς αντιπροσωπευτικά της πραγματικότητας, δεν είναι διόλου εύλογο να αμφισβητηθεί βασικά το γεγονός αυτό, που προκύπτει από τις στατιστικές όλων των ειδών, όλων των χωρών και όλων των εποχών, όπως ήδη σημειώσαμε⁽²⁾.

Ενδεικτικά αναφέρουμε μερικά από τα πιο πρόσφατα στοιχεία που αφορούν την ποσοτική φαινομενολογία της γ.ε., όπως προκύπτουν από μερικές στατιστικές⁽³⁾.

Στην Ελλάδα η γ.ε. είναι από τις χαμηλές της Ευρώπης. Κατά την αστυνομική στατιστική, οι Γ. που συλλήφθηκαν ανέρχονται σε ποσοστό πάνω στη συνολική εγκληματικότητα (6,51% το 1973, και 6,71% το 1984. Τα τελευταία χρόνια εμφανίζεται μικρή αύξηση για να φθάσουμε το 1987 σε 9,78 και το 1988 σε 10,88%⁽⁴⁾). Η ίδια περίπου αναλογία παρατηρείται και στις δικαστικές στατιστικές (Πίνακας 1 και Πίνακας 2), από τις οποίες προκύπτει ότι κατά μέσο όρο των ετών 1973 ως και 1985 οι καταδικασθέντες Α ήταν 108.814 ενώ οι Γ. ήταν 9.363, δηλαδή 7% επί του μέσου όρου του συνολικού αριθμού καταδικασθέντων (Α. και Γ.). Η πολύ μεγάλη απόσταση, δηλαδή, μεταξύ των δύο φύλων είναι σαφέστατη.

Στην Αγγλία και Ουαλία το 1982 κατά τη δικαστική στατιστική το 14% των καταδικασθέντων για σοβαρότερα εγκλήματα (indictable offences) ήταν Γ. και για τα λοιπά ποινικά αδικήματα 11%. Κατά την ίδια στατιστική τον ίδιο χρόνο το ποσοστό των Γ. που συλλήφθηκαν για εγκλήματα σοβαρότερα ήταν 17% και των ανδρών 83% (το 1/3 αυτών των αριθμών καλύπτεται από ανήλικους⁽⁵⁾). Το 1985 στην ίδια χώρα

1. Βλ. λεπτομερώς Α. MORRIS, ό.π., σ. 25 επ.; Ε. LEONARD, ό.π., σ. 39-42. Ας μη μας διαφεύγει ότι από εγκληματολογική (όχι ποινική) άποψη «εγκληματίες» θα έπρεπε να χαρακτηρίζονται αυτοί που έχουν υιοθετήσει συστηματικά εγκληματική συμπεριφορά και όχι αυτοί που εγκληματούν μιά μόνο φορά, κατά κανόνα υπό την πίεση εξαιρετικών περιστάσεων.

2. Παρ' όλες τις διαφορές στα συστήματα ποινικοποίησης, δίωξης, κλπ., καθώς και τις διαφορετικές θέσεις της Γ. στη νομοθεσία και στην πράξη κάθε χώρας.

3. Επιθυμούμε να δώσουμε τη σύγχρονη εικόνα του θέματος, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι οι παλαιότερες στατιστικές δεν επιβεβαιώνουν επίσης την ποσοτική διαφορά εγκληματικότητας Α. και Γ. Μερικά στοιχεία παλαιότερα βλ. παρακ. Α'. Κεφ. τρίτο.

4. Ο υπολογισμός έγινε βάσει στατιστικών στοιχείων της Αστυνομίας Πόλεων και της Χωροφυλακής και στη συνέχεια βάσει της Στατιστικής Επετηρίδας της Ελληνικής Αστυνομίας (Στατιστική Επετηρίδα των σχετικών ετών. Βλ. παρακ. πίν. 22-25).

5. Βλ. Home Office Survey, 1983 α.

έχουμε στην αντίστοιχη στατιστική επίσης 17% Γ. και 83% Α.⁽¹⁾.

Τα ποσοστά αυτά μένουν σταθερά περισσότερο από μία δεκαετία.

Από τους καταδικασθέντες το 1982, 35% των Α. και 65% των Γ. καταδικάστηκαν για πρώτη φορά⁽²⁾.

Στις ΗΠΑ εμφανίζεται ποσοστό Γ. που συλλήφθηκαν 16,9% το 1974 και 16,6% το 1983. Των νεαρών κοριτσιών κάτω των 18 ετών οι συλλήψεις ήταν 31,6% το 1974, ενώ το 1983 παρουσιάζουν αξιοσημείωτη ελάττωση, δηλαδή κατέβηκαν στο 21,4%⁽³⁾.

Στη Δ. Γερμανία, το 1985, κατά την αστυνομική στατιστική της αρμόδιας ομοσπονδιακής υπηρεσίας, οι ύποπτοι δράστες αξιόποινων πράξεων (συμπεριλαμβανομένων των παιδιών και των ανηλίκων) ήταν κατά 76,2% άντρες και κατά 23,8% γυναίκες⁽⁴⁾. Το ποσοστό αυτό της γ.ε. είναι, ίσως, το υψηλότερο της Ευρώπης, ωστόσο λιγότερο από το 1/4 της α.ε.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 (Ελλάδα)*
Σχέση υπόπτων/καταδικασθέντων κατά φύλο

ΕΤΗ	ΣΥΝΟΛΟ			ΑΝΤΡΕΣ			ΓΥΝΑΙΚΕΣ		
	ΥΠΟΠΤΟΙ ΚΑΤΑΔΙΚ.	αναλογία		ΥΠΟΠΤΟΙ ΚΑΤΑΔΙΚ.	αναλογία		ΥΠΟΠΤΕΣ ΚΑΤΑΔΙΚ.	αναλογία	
1973	209.914	114.248	54,43%	196.241	105.459	53,74%	13.673	8.789	64,28%
1974	213.147	107.010	50,20%	195.237	98.368	50,38%	17.910	8.642	48,25%
1975	193.705	114.063	58,88%	179.147	103.384	57,71%	14.558	10.679	73,35%
1976	261.011	112.510	43,11%	241.040	102.207	42,40%	19.971	10.303	51,59%
1977	268.445	116.736	43,49%	248.550	107.523	43,26%	19.895	9.213	46,31%
1978	274.197	115.734	42,21%	256.057	107.547	42,00%	18.140	8.187	45,13%
1979	308.733	120.281	38,96%	289.230	111.238	38,46%	19.503	9.043	46,37%
1980	309.487	122.828	39,69%	287.965	113.660	39,47%	21.522	9.168	42,60%
1981	333.348	137.577	41,27%	309.534	126.608	40,90%	23.814	10.969	46,06%
1982	340.442	139.433	40,96%	317.656	128.900	40,58%	22.786	10.533	46,23%
1983	399.039	120.991	30,32%	372.877	112.044	30,05%	26.162	8.947	34,20%
1984	352.317	113.988	32,35%	328.682	105.118	31,98%	23.635	8.870	37,53%
1985	279.455	100.896	36,10%	259.203	92.24	35,70%	20.252	8.372	41,34%
Μ. όρος	287.942	118.177	41,04%	267.801	108.814	40,63%	20.140	9.363	46,49%

* Ο πίνακας αυτός συντάχθηκε από τον εγκληματολόγο κ. Τ. Σεράση με βάση τις αστυνομικές και δικαστικές στατιστικές των ετών 1973-1985.

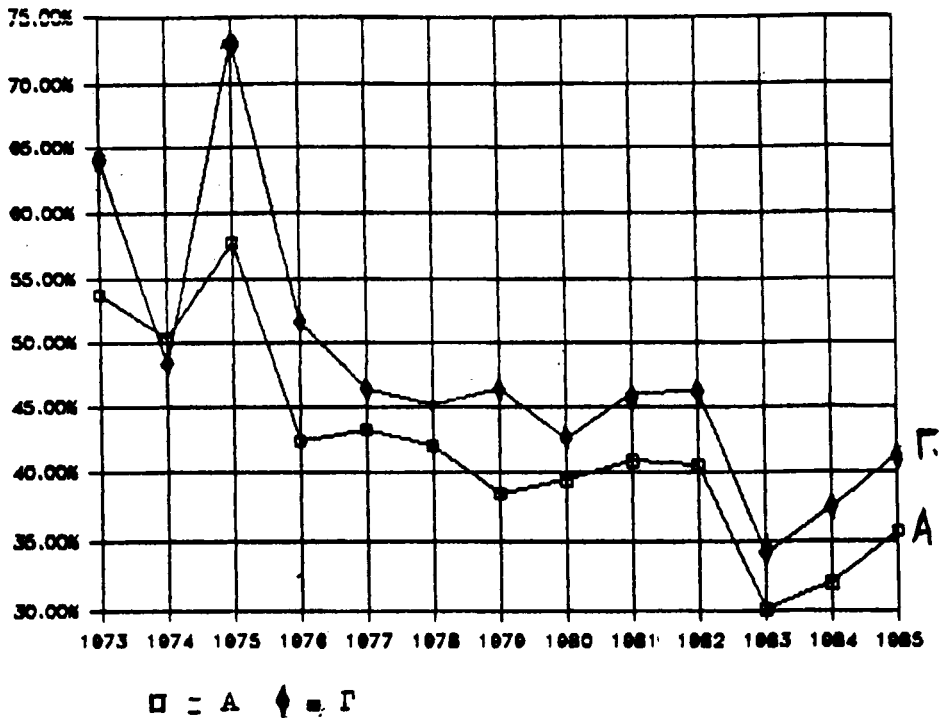
1. Βλ. Home Office Survey, 1986 α.

2. Βλ. Home Office Statistical Bulletin, 1986 α.

3. Βλ. Crime in the U.S., 1974 Uniform Crime Reports. Federal Bureau Investigation, Washington DC, 1975, σσ. 184-86 και τον αντίστοιχο τόμο του 1984 της ίδιας υπηρεσίας (FBI) σσ. 179-187 (1983).

4. Βλ. Bulletin 44/5345/1986 Presse - und Informationsamt der Bundesregierung.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 (Ελλάδα)*
Σχέση υπόπτων/καταδικασθέντων κατά φύλο

Ποσοστό καταδικασθέντων πάνω στους κατηγορηθέντες κάθε φύλου

* Ο πίνακας αυτός συντάχθηκε από τον εγκληματολόγο κ. Τ. Σεράση, με βάση τις αστυνομικές και δικαστικές στατιστικές των ετών 1973-1985.

Στη Γαλλία η γ.ε. είναι επίσης σημαντικά χαμηλότερη από την α.ε. Από τον πίνακα 3 προκύπτει ποσοστό κατηγορουμένων Γ. το 1972 16% και το 1982 18,2% πάνω στο συνολικό αριθμό κατηγορουμένων. Το 1986, κατά τα στοιχεία της Δικαστικής Αστυνομίας κατηγορήθηκαν 809.059 άτομα, από τα οποία 151.531 Γ., δηλαδή ποσοστό 18,80%. Το 1987, 775.756 άτομα, από τα οποία 138.062 Γ., δηλαδή ποσοστό 17,80%.⁽¹⁾

Κατά τη δικαστική στατιστική της ίδιας χώρας τους έτους 1987 το σύνολο των καταδικασθέντων ανέρχεται σε 598.621, από τους οποίους 81.052 Γ. δηλαδή ποσοστό 14%. Οι ανήλικοι καταδικασθέντες κατά την ίδια στατιστική είναι 65.451 από τους οποίους κορίτσια 7.693, δηλαδή ποσοστό 11,75%.⁽²⁾

1. Bλ. Aspects de La Criminalité et de la Délinquance d' après les Statistiques de la Police Judiciaire, των ετών 1986 και 1987.

2. Annuaire Statistique de la Justice, Ministère de la Justice 1987.

Η δικαστική στατιστική της Ιταλίας παρουσιάζει ακόμη χαμηλότερο ποσοστό γ.ε., δηλαδή από το 1980 ως το 1983 εμφανίζεται ένα ποσοστό γυναικών καταδικών 13,5% (1980, 1981, 1982) και το 1983 13,9% (δηλαδή 17.330 καταδίκες Γ. πάνω στο συνολικό αριθμό καταδικών 124.463).⁽¹⁾

ΠΙΝΑΚΑΣ 3 (Γαλλία)*
Κατηγορούμενοι κατά φύλο

Έτη	Σύνολο	Άντρες	Γυναίκες
1972	727.154	610.349	116.805
1973	753.488	633.834	119.654
1974	717.116	621.262	95.854
1975	682.132	594.826	87.306
1976	515.517	437.919	77.598
1977	582.770	490.542	92.228
1978	574.937	480.858	94.079
1979	609.669	506.612	103.057
1980	686.354	567.332	119.022
1981	746.893	615.144	131.749
1982	801.036	654.747	146.289

* Πηγή: Annuaire Statistique de la Justice, 1984, σ. 103.

Δεν περιλαμβάνονται οι παραβάσεις διατάξεων οδικής κυκλοφορίας.

Στη Σουηδία κατά το 1984 ο συνολικός αριθμός των καταδικασθέντων ανέρχεται σε 178.180 από τους οποίους Γ. είναι οι 24.335⁽²⁾ δηλαδή λίγο περισσότερο από το 13,6% της όλης εγκληματικότητας.

Κατά μεγάλες κατηγορίες εγκλημάτων, οι γυναίκες έρχονται πρώτες στα εγκλήματα κατά της περιουσίας, δεύτερες στα τροχαία και έπονται όλα τα λοιπά.

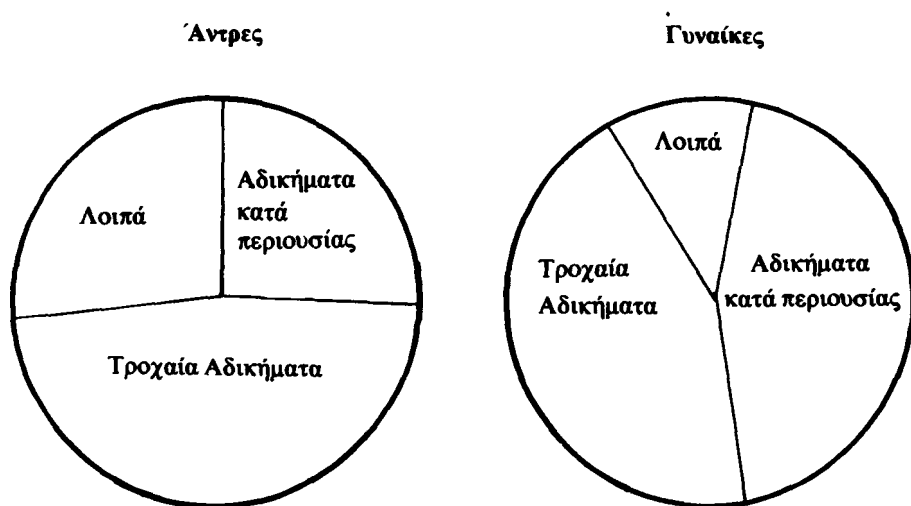
Αντίθετα, οι παραβάσεις του ΚΟΚ κυριαρχούν στους Α, ενώ τα αδικήματα κατά της περιουσίας έπονται και είναι περίπου ισάριθμα με όλα τα λοιπά εγκλήματα μαζί. (βλ. Πίν. 4).

1. Βλ. S. CORRADO, Statistica Guidiziaria, Rimini, Maggioli, 1986, σ. 195.

2. Kvinnors Ratt och Oratt, Official Statistics of Sweden, Statistika Centralbyran, Stockholm, 1986, σ. 50.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4 (Σουηδία)*

Αδικήματα για τα οποία συνηθέστερα καταδικάστηκαν οι Α. και οι Γ. το 1984

Καταδικασμένοι ανάλογα με το φύλο και την κατηγορία του αδικήματος, 1984.

* Πηγή: Εθνική Σουηδική Στατιστική, Kvinnors Ratt Och Oratt, Official Statistics of Sweden, 1986, σ. 45.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΠΟΙΟΤΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΔΡΙΚΗ

Κατ' αρχήν Γ. δράστες εμφανίζονται σε όλα τα εγκλήματα, η γυναικεία όμως εγκληματικότητα είναι κατά μέσο όρο ποιοτικά ελαφρότερη από την ανδρική. Από τα εγκλήματα του ΠΚ η Γ. διαπράττει κυρίως εγκλήματα κατά της περιουσίας και μάλιστα ελαφρότερης μορφής. Διαρρήξεις ειδικά διαπράττει πολύ σπάνια. Συχνότερα εμφανίζει υψηλό ποσοστό συμμετοχής στις κλοπές εμπορευμάτων από τα καταστήματα, και μάλιστα, κατά κανόνα, μικρής αξίας.

Στα εγκλήματα βίας η Γ. εμφανίζει πολύ μικρό αριθμό πράξεων και πολύ μικρό ποσοστό σε σχέση με τη συνολική εγκληματικότητα βίας. Από τα εγκλήματα βίας λιγότερο σπάνια είναι οι ανθρωποκτονίες. Οι ανθρωποκτονίες που διαπράττει η Γ. στρέφονται κυρίως εναντίον μελών της οικογένειάς της ή προσώπων με τα οποία είχε ιδιαίτερο συναισθηματικό δεσμό ή προσώπων που αποτελούν εμπόδιο στον ερωτικό της δεσμό και έχουν ως κίνητρο είτε την αφορήτη (όπως η δράστις την αισθάνεται) διακοπή ερωτικής - συναισθηματικής σχέσης (έγκλημα από πάθος ή εκδίκηση κατά του Α. που την εγκατέλειψε ή της νέας ερωμένης του ή και των δυο) ή -συχνότερα- την απαλλαγή της από το σύζυγο που την κακοποιεί βαρεια και συστηματικά, κάνοντας την συμβίωσή τους καθαυτό βασανιστική γι' αυτήν. Στην τελευταία αυτή περίπτωση η Γ. ανθρωποκτόνος είχε προηγουμένως διατελέσει η ίδια θύμα αυτού που σκοτώνει.⁽¹⁾

Στις ληστείες η συμμετοχή των Γ. είναι χαμηλότερη παρά στις ανθρωποκτονίες. αντίθετα υψηλότερη είναι η συμμετοχή της σε βίαιες πράξεις που έχουν σχέση με ιδεολογικές πεποιθήσεις.⁽²⁾

Θα προσπαθήσουμε να δώσουμε μια πιο συγκεκριμένη εικόνα της ποιοτικής φαινομενολογίας της γ.ε., όπως αυτή εμφανίζεται από τις στατιστικές μερικών χωρών.

1. Είναι οι περιπτώσεις των λεγομένων *boutreaux de famille* (δμήων της οικογένειας). Βλ. και R. SARRI, ο.π., σ. 406.

2. Σημειώνουμε ότι όπου υπάρχει δράση έστω και βίαιη, αλλά συνδεδεμένη με πολιτικές - ιδεολογικές πεποιθήσεις (π.χ. απελευθερωτικοί αγώνες, ανταρτοπόλεμοι συνδεδεμένοι με τρομοκρατικές ενέργειες κ.λπ.) η Γ. εμφανίζεται συχνά με αξιόλογη παρουσία. Αυτό αποδεικνύει ότι οι Γ. δεν είναι από δειλία, έλλειψη δύναμης σωματικής, έλλειψη φαντασίας κ.λπ., που δεν διαπράττουν κοινά εγκλήματα βίας. Βλ. και παρακ. Β' Κεφ. δεύτερο Εξήγηση ποιοτικών διαφορών, σ. 173 επ.

Στη Σουηδία η ποιοτική εικόνα της γ.ε. εμφανίζεται ως εξής. Τα καταδικασθέντα άτομα το 1984 κατά φύλο και τύπο εγκλήματος εικονίζονται στον παρακάτω πίνακα 5.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5 (Σουηδία)*
Καταδικασμένα άτομα κατά φύλο και κατηγορία αδικήματος, 1984

Αδίκημα	αριθμός κατ/νων 1984	Εκ των οποίων		Ποσοστό τοις %	
		Γυναίκες	Άντρες	Γυναίκες	Άντρες
Εγκλήματα ποινικού κώδικα	70.256	12.261	57.995	50	38
Έγκλήματα εναντίον προσώπων (κεφ. 3-7)	10.717	711	10.006	3	7
εκ των οποίων κακοποίηση	6.839	394	6.445	2	4
Εγκλήματα κατά περι- ουσίας (κεφ.8-12)	51.453	10.867	40.586	44	26
εκ των οποίων					
υπεξαίρεση (κεφ.8)	35.813	8.448	27.365	35	18
απάτη κλπ. (κεφ.9)	8.440	1.730	6.710	7	4
Αδικήματα εναντίον του κοινού συμφέροντος και του Κράτους (κεφ.13-21)	8.086	683	7.403	3	5
Αδικήματα ειδικών νόμων	107.924	12.074	95.850	50	62
Του Κ.Ο.Κ.	36.464	4.696	31.768	19	21
εκ των οποίων για μέθη κατά την οδήγηση	11.276	764	10.512	3	7
Λοιπά του Κ.Ο.Κ.	46.183	4.236	41.947	17	27
(πλην των ανωτέρω)					
Ποινικού Νόμου κατά των Ναρκωτικών	4.311	659	3.652	3	2
Νόμου περί λαθραίας εισαγωγής ειδών	6.370	883	5.487	4	4
Λοιπά αδικήματα	14.596	1.600	12.996	7	8
Σύνολο	178.180	24.335	153.845	100	100

*Πηγή: Εθνική Σουηδική Στατιστική, Kvinnors Ratt Och Oratt, ό.π., 1986, σ. 46.

Κατ' αρχήν τα αδικήματα του ΠΚ για τα οποία οι Γ. καταδικάστηκαν το 1984 στη Σουηδία είναι περίπου ισάριθμα με τα αδικήματα των ειδικών ποινικών νόμων ενώ οι Α. καταδικάστηκαν 62% για αδικήματα των ειδικών ποινικών νόμων και 38% του ποινικού κώδικα. Η μεγαλύτερη διαφορά προκύπτει στις παραβάσεις του ΚΟΚ, με την επεξήγηση, όμως, ότι όπως παρατηρείται από τη σουηδική στατιστική υπηρεσία, οι Α. που οδηγούν μέσο κυκλοφορίας είναι πολύ περισσότεροι από τις Γ.

Από τα αδικήματα του ΠΚ οι Γ. διαπράττουν κυρίως εγκλήματα κατά της περιουσίας (44% οι Γ. πάνω στη γ.ε., 26% οι Α. πάνω στην α.ε.).

Σε Αγγλία και Ουαλία χαρακτηριστικός για την γ.ε. είναι ο πίνακας 6, από τον οποίο, μετά την πορνεία, που ανεβάζει και το συνολικό ποσοστό γ.ε., πρώτη ερχόταν το 1972 (στατιστική 1973) η κλοπή στα καταστήματα (50,2%) και οι μικροκλοπές (19,3%). Στις διακεκριμένες κλοπές και στις κλοπές αυτοκινήτων το γυν. ποσοστό ήταν πολύ χαμηλό (3,3% και 2,3% αντίστοιχα).

Όσο για τις ανθρωποκτονίες, το 1974 ήταν 4 στις 112 (δηλαδή 3,5%), οι απόπειρες ανθρωποκτονίας 7 στις 52 (δηλαδή 13,4%) και οι σωματικές βλάβες χωρίς κίνδυνο ζωής 2.084 στις 30.318 (δηλαδή 6,8%).⁽¹⁾

ΠΙΝΑΚΑΣ 6 (Αγγλία - Ουαλία)* Τα συνηθέστερα εγκλήματα κατά φύλο

Είδη εγκλημάτων	Συνολικός αριθμός ενόχων	Ποσοστό Α	Ποσοστό Γ
Εγκλήματα σχετικά με την πορνεία**	3.781	18,5	81,5
Κλοπή από καταστήματα	45.302	49,8	50,2
Κλοπή	180.875	80,7	19,3
Κλοπή αυτοκινήτων	31.959	97,7	2,3
Διάρρηξη	54.362	96,7	3,3

* Πηγή: Home Office Criminal Statistics for England and Wales, 1973, πιν. IV α, Indictable offences, καταδίκες απαγγελθείσες από όλα τα Δικαστήρια, Βλ. C. SMART, Women, Crime and Criminology, ό.π., σ.10.

** Τα σχετικά αδικήματα είναι: «υποβοήθηση αδικήματος που τελέστηκε από πόρνη», συντήρηση Α. ή Γ. από πορνεία άντρα ή γυναίκας, διατήρηση οίκου ανοχής και παρενόχληση από Α.⁽²⁾

1. Οι υπολογισμοί αυτοί έγιναν από μας βάσει των στοιχείων του Home Office, που δημοσιεύονται στον πίνακα 1.4 της C. SMART, ό.π., σ. 14.

2. Βλ. C. SMART, ό.π., σ. 10.

Σύμφωνα με στατιστικά στοιχεία πιο πρόσφατα της ίδιας χώρας (Υπουργείου Εσωτερικών) ⁽¹⁾ στις ανθρωποκτονίες η σχέση δραστών Α. και Γ. είναι 176 προς 8 το 1982. Από το 1972 ως το 1982, 200 Γ. σταθερά καταδικάστηκαν ετησίως ή εκλήθησαν από την αστυνομία ως ένοχοι για ληστεία, ενώ την ίδια περίοδο ο αριθμός των Α. αυξήθηκε από 3.500 σε 4.300. Κατά την ίδια στατιστική πάνω από 48.000 Α. καταδικάστηκαν για κλοπές καταστημάτων το 1982, απέναντι σε 32.000 Γ. Αυτό είναι το ποινικό αδίκημα στο οποίο οι Γ. εμφανίζουν το υψηλότερο ποσοστό συμμετοχής, πάντως όμως χαμηλότερο από το αντίστοιχο των Α., που γίνεται ακόμη λιγότερο σημαντικό μετά από έρευνες που απέδειξαν:

1. Ότι οι Γ. έχουν πολύ περισσότερες ευκαιρίες από τους Α. για τη διάπραξη του ποινικού αυτού αδικήματος διότι αυτές κάνουν κατά κανόνα τα ψώνια. ⁽²⁾

2. Ότι ανάλογα με το συνολικό αριθμό Α. αγοραστών και το συνολικό αριθμό Γ. αγοραστών, οι Α. που έκλεψαν ήταν ποσοστιαία διπλάσιοι από τις Γ. ⁽³⁾.

3. Ότι τα αντικείμενα που έκλεβαν οι Α. ήταν μεγαλύτερης αξίας από αυτά που έκλεβαν οι Γ. ⁽⁴⁾

Σ' αυτό το σημείο επιθυμούμε να προσθέσουμε ότι η L. Gelsthorpe ⁽⁵⁾ απέδειξε με σχετική έρευνά της ότι ενώ το 1985 μόνο το 36% των νεαρών (juveniles) που κατηγορήθηκαν ή καταδικάστηκαν για κλοπή καταστημάτων στη Μεγάλη Βρεταννία ήταν κορίτσια, οι αξιωματικοί της Αστυνομίας στους οποίους απηύθυνε σχετικό ερώτημα, πίστευαν ότι περισσότερα είναι τα κορίτσια -δράστες κλοπών από καταστήματα.

Οι συγκεκριμένοι αριθμοί για την Αγγλία και Ουαλία αναφέρονται στον πίνακα 7.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7 (Αγγλία - Ουαλία)
Δράστες κλοπών καταστημάτων 1985

	Ενήλικοι	Ανήλικοι
Α.	46.562	42.537
Γ.	33.892	24.347

Ενδιαφέρον και επιβεβαιωτικός της ίδιας περίπου εικόνας είναι και ο πιο πρόσφατος (1986) πίνακας του ίδιου Βρεταννικού Υπουργείου (βλ. Πίνακα 8).

1. Βλ. Στατιστική του Home Office, 1983β.

2. Βλ. C. SMART, ο.π., σ. 9.

3. Βλ. A. BUCKLE και D.P. FARRINGTON, Observational Study of Shoplifting, στο Brit. J. Crimin., 1984, T. 24, σ. 70.

4. Βλ. T.C.N. GIBBENS και J. PRINCE, SHOPLIFTING, Λονδίνο, Institute for the Study and Treatment of Delinquency, 1962. D. HOFFMAN - BUSTAMANTE, The Nature of Female Criminality στο Issues in Criminology, T. 8, τ. 2.

5. Βλ. L. GELSTHORPE, Towards a Sceptical Look at Sexism, στο Intern. J. of Sociology of Law, 1986, T. 14, σ. 125 εκ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 8 (Αγγλία - Ουαλία)*

Αναλογία Α. - Γ. σε ορισμένα ποινικά αδικήματα

Ποινικό αδίκημα	Α. - Γ. (αναλογία)
Βία κατά προσώπου	9:1
Κλοπή με ρήξη	26:1
Ληστεία	14:1
Κλοπή και εμπορία κλοπιμ.	3:1
Απάτη και πλαστογραφία (Fraud and Forgery)	3:1
Κλοπές από καταστήματα	1,5:1
Πορνεία	0:13,35

* Βλ. Στατιστική Home Office, 1986α, Α. Morris, ο.π., σελ. 20.

Ο πίνακας αυτός (Πίν. 8) έχει ανάγκη από μερικά σχόλια. Πρώτο, ότι είναι οφθαλμοφανές ποιά είναι η κύρια εγκληματική δραστηριότητα των Γ.: μικροκλοπές, κλοπές από καταστήματα, απάτη και πλαστογραφία, πορνεία. Για τις κλοπές από καταστήματα αναφέρθηκαν ήδη παραπάνω σχετικά σχόλια. Ανάγκη κάποιας διασάφησης υπάρχει για τις απάτες και πλαστογραφίες. Σ' αυτή την κατηγορία περιλαμβάνονται και οι καταβολές με ακάλυπτες επιταγές. Είναι γνωστό ότι στη Μ. Βρεταννία, όπως και στις ΗΠΑ, ο κυριότερος τρόπος πληρωμής όλων των αγορών είναι με επιταγές και τις περισσότερες αγορές πραγματοποιούν οι Γ. Σ' αυτό οφείλεται ο υψηλός, στις στατιστικές των χωρών αυτών, αριθμός Γ. δραστών «Fraud and Forgery»⁽¹⁾. Όσο για την πορνεία -που ανεβάζει τον μέσο όρο της γ.ε. και αναλογικά μειώνει τον αντρικό- οφείλουμε να σημειώσουμε ότι, παρά την αποκοινωνικοποίησή της και την καθιέρωση νέων σχετικών με αυτήν ποινικών αδικημάτων για Γ. και Α.,⁽²⁾ στην πράξη μόνο Γ. διώκονται ως παραβάτριες. Αρκεί να σημειώσουμε ότι ούτε ένας Α. δεν προκύπτει να εκμεταλλεύεται πόρνη και να συντηρείται από αυτήν.

Η σχετική στατιστική εικόνα της γ.ε. στις ΗΠΑ αποδίδεται από τον πίνακα 9, που συντάχθηκε από την αρμόδια ομοσπονδιακή υπηρεσία.

1. Βλ. E. LEONARD, ο.π., σ. 43.

2. Βλ. παρακ. επεξηγηματική υποσ. στον πίνακα 4.

ΠΙΝΑΚΑΣ 9 (ΗΠΑ)*
Συλλήψεις στις ΗΠΑ, 1974 και 1983

Εγκλήματα	1974		1983	
	Συλληφθέντες συνολικά	% Γυν.	Συλληφθέντες συνολικά	% Γυν.
Κατά της περιουσίας**				
Γ	139.169	22,5	384.906	22,5
A	497.676		1.322.508	
Κατηγορία β***				
Γ	159.011	19,4	432.809	20,1
A	660.351		1.718.311	
Εγκλήματα βίας****				
Γ	19.720	10,9	47.903	10,8
A	161.803		395.783	
Σύνολο				
Γ	540.987	16,9	1.705.486	16,6
A	2.655.339		8.581.823	

* Πηγή: Crime in the U.S. 1974 and 1983, Uniform Crime Reports, Washington D.C., 1975 (σσ. 184-186) και 1984 (σσ. 179-187), από την R. SARRI, ό.π., σ.404, πίνακας διαρρυθμισμένος από μας.

** Περιλαμβάνει τα εγκλήματα: κλοπή με διάρρηξη, κλοπή αυτοκινήτων, κλοπή, εμπρησμός.

*** Περιλαμβάνει τα εγκλήματα: ανθρωποκτονία, βιασμός, βαρειά επίθεση, διάρρηξη, κλοπή και κλοπή αυτοκινήτων (βαρύτερες περιπτώσεις).

**** Περιλαμβάνει τα εγκλήματα: ανθρωποκτονία, βιασμός, ληστεία, επιβαρυμένη επίθεση. Προφανώς πρόκειται για βαρύτερες μορφές από αυτές της προηγούμενης ομάδας.

Από τον πίνακα 9 αστυνομικής στατιστικής, των ετών 1974 και 1983 προκύπτει ότι και στις δύο αυτές χρονολογίες η ομάδα εγκλημάτων που περικλείει τα σοβαρότερα ποινικά αδικήματα (ανθρωποκτονία από πρόθεση, βιασμό, ληστεία, βαρειά επίθεση) παρουσιάζει τη χαμηλότερη γυναικεία εγκληματικότητα, ενώ την υψηλότερη παρουσιάζουν τα εγκλήματα κατά της περιουσίας.

Χαρακτηριστικός είναι και ο πίνακας 10 που εμφανίζει την κατά ορισμένα εγκλήματα ποσοστιαία συμμετοχή των Γ. στις ΗΠΑ κατά προηγούμενα χρόνια και αναπεταετία (1955, 1960, 1965 και 1970). Κι' εδώ οι απλές κλοπές συγκεντρώνουν την κύρια εγκληματική δράση των Γ., με αυξητική τάση έναντι των ανθρωποκτονιών και επιθέσεων, που, αντίθετα, εμφανίζουν μειωτική τάση.

Σημειώνουμε ότι στον πίνακα αυτό δεν έχουν περιληφθεί οι βιασμοί, στους οποίους σχεδόν ο συνολικός αριθμός δραστών αποτελείται από Α.

ΠΙΝΑΚΑΣ 10 (ΗΠΑ)*

Συλληφθείσες γυναίκες, κατά ποσοστό επί του συνόλου των συλληφθέντων δραστών ορισμένων εγκλημάτων, σε κατ' επιλογήν έτη από 1955 ως 1970

Έτος	Ανθρωποκτονία	Ληστεία	Επίθεση	Κλοπή με διάρρηξη	Κλοπή	Κλοπή οχήματος
1955	14,2	4,2	16,0	2,3	13,3	2,6
1960	16,1	4,6	15,3	2,8	16,8	3,6
1965	16,3	5,3	14,4	3,8	23,2	4,2
1970	14,8	6,2	13,3	4,6	29,0	5,0

Έτος	Απάτη & απιστία	Κιβδηλεία & πλαστογρ.	Εγκλημ. κατά της οικογ.	Παραβ. Νόμου για Ναρκωτ.	Πορνεία & εμπορ. ανηθικ.
1955	15,6	15,2	9,8	17,1	68,8
1960	15,7	16,8	9,7	14,6	73,5
1965	20,7	19,2	11,0	13,4	77,6
1970	27,8	24,4	11,3	15,7	79,1

* Στοιχεία από RITA SIMON, ο.π., σ. 40.

Ο παρακάτω πίνακας 11 δείχνει τα ποσοστά των Γ. που είχαν συλληφθεί για εγκλήματα βίας και κατά της περιουσίας πάνω στο συνολικό αριθμό Γ. που είχαν συλληφθεί και αντίστοιχα τα ποσοστά Α. που είχαν συλληφθεί για τα ίδια εγκλήματα πάνω στο συνολικό αριθμό συλληφθέντων Α, εξελικτικά και ανά πενταετία, από το 1955 ως το 1970.

ΠΙΝΑΚΑΣ 11 (ΗΠΑ)*

Έτος	Εγκλήματα βίας		Εγκλήματα κατά περιουσίας	
	Α.	Γ.	Α.	Γ.
1955	2,1	2,3	8,3	6,2
1960	2,4	2,5	10,2	9,9
1965	2,7	2,6	12,8	16,3
1970	3,6	2,5	14,8	21,3

* Πηγή: RITA SIMON, ο.π., σ. 39.

Και για τα δύο φύλα τα εγκλήματα κατά της περιουσίας αντιπροσωπεύουν πολύ μεγαλύτερο ποσοστό πάνω στη συνολική εγκληματικότητα του κάθε φύλου, αλλά

για το γυναικείο φύλο είναι ασύγκριτα μεγαλύτερο παρά για το ανδρικό και μάλιστα βαίνει συνεχώς αυξανόμενο, ενώ το ποσοστό της βίαιης γυναικείας εγκληματικότητας μένει σταθερά στο ίδιο σχεδόν χαμηλό ποσοστό. Τα στοιχεία αυτά επιβεβαιώνουν το γεγονός ότι τον κύριο κορμό της γυναικείας παραβατικότητας στις ΗΠΑ –όπως και αλλού– αποτελούν τα εγκλήματα κατά της περιουσίας.

Όσον αφορά τη στατιστική εικόνα κατά είδη αξιοποιώνων πράξεων που παρουσιάζει η γ.ε. στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και μάλιστα σε σύγκριση με την α.ε., θα σταθούμε ιδιαίτερα, επειδή πρόκειται για την ευρωπαϊκή χώρα που εμφανίζει το υψηλότερο ποσοστό γ.ε. το οποίο επί ένα χρονικό διάστημα, μάλιστα, έδειχνε μια αξιόλογη αυξητική τάση.

ΠΙΝΑΚΑΣ 12 (Δ. Γερμανία)*
Κατανομή κατά φύλο των ύποπτων δραστών κατά είδη αξιοποιώνων πράξεων

ΟΜΑΔΕΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΩΝ	Συνολικός αριθμός	Άντρες αριθμός	Δράστες ποσοστό	Γυναίκες αριθμός	Δράστες ποσοστό
Ανθρωποκτονία	2.632	2.335	88,7	297	11,3
Βιασμός κ.ά. πράξεις σωματικής βίας	5.170	5.139	99,4	31	0,6
Ληστεία, ληστρική βία και επίθεση εναντίον επαγγελματιών οδηγών αυτοκινήτων	16.699	15.567	93,2	1.132	6,8
Επικίνδυνη και βαριά σωμ. βλάβη	60.312	54.869	91,0	5.443	9,0
Ελαφριά σωμ. βλάβη	79.648	71.808	90,2	7.840	9,8
Πράξεις κατά της προσωπικής ελευθερίας	32.837	30.194	92,0	2.643	8,0
Κλοπή χωρίς επιβαρυντικές περιστάσεις	392.877	267.979	68,2	124.896	31,8
Διακεκριμένες κλοπές	176.856	169.358	95,8	7.498	4,2
Απάτη	156.121	123.655	79,2	32.466	20,8
Απιστία	2.409	1.931	80,2	478	19,8
Υπεξαίρεση	26.237	21.000	80,0	5.237	20,0
Πλαστογραφία εγγράφων	23.548	19.894	84,5	3.654	15,5
Εκβίαση	2.167	1.898	87,6	269	12,4
Αντίσταση κατά της Αρχής και πράξεις κατά της δημόσιας τάξης	56.659	50.173	88,6	6.486	11,4

ΟΜΑΔΕΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΩΝ	Συνολικός αριθμός	Άντρες αριθμός	Δράστες ποσοστό	Γυναίκες αριθμός	Δράστες ποσοστό
Υπόθαλψη εγκληματία και απο- δοχή προϊόντων εγκλήματος	19.139	15.845	82,8	3.294	17,2
Εμπρησμός	9.948	8.161	82,0	1.787	18,0
Εμπρησμός εκ προθέσεως	2.482	2.273	91,6	209	8,4
Αξιόποινες Πράξεις περί την υπηρεσία	1.934	1.870	96,7	64	3,3
Παράβαση της υποχρέωσης δια- τροφής	17.755	16.796	94,6	959	5,4
Εγκλήματα κατά της τιμής	37.777	30.055	79,6	7.722	20,4
Φθορά ξένης ιδιοκτησίας	81.947	76.296	93,1	5.651	8,9
Αξιόποινες παραβάσεις ειδικών ποινικών νόμων σχετικών με τον οικονομικό τομέα	6.171	5.178	83,9	993	16,1
Εγκλήματα περί τα ναρκωτικά	39.962	32.505	81,3	7.457	18,7

* Ο κατάλογος των εγκλημάτων δεν είναι πλήρης. Πηγή: Αστυνομική Εγκλημα-
τολογική Στατιστική της Δ. Γερμανικής Δημοκρατίας, εκδ. Bundeskriminalamt,
1979, σ. 31.

Από τον πίνακα 12 προκύπτει ότι η στατιστική εικόνα της γ.ε. στη Δ. Γερμανία εί-
ναι ανάλογη με των χωρών που ήδη εξετάσαμε. Και σ' αυτή τη χώρα, δηλαδή, αφ'
ενός σε όλα ανεξαιρέτως τα είδη αξιοποιώνων πράξεων ασυγκρίτως περισσότεροι εί-
ναι οι Α. δράστες, αφ' ετέρου τον κύριο κορμό της γ.ε. αποτελούν τα εγκλήματα κατά
της περιουσίας, με πρώτη την απλή κλοπή (31,8% έναντι 68,2% Α.) και δεύτερη την
απάτη (20,8%). Τρίτα έρχονται τα εγκλήματα κατά της τιμής (20,4%) και τέταρτη η
υπεξαίρεση (20%). Στις διακεκριμένες κλοπές (με διάρρηξη κ.λπ.) το ποσοστό είναι
μόνο 4,2% και στις ληστείες 6,8%. Περισσότερες από τις ληστείες είναι οι ανθρωπο-
κτονίες (που κατά κανόνα δεν στοχεύουν σε οικονομικό όφελος), όπως και στις άλ-
λες χώρες, και είναι συνήθως απόρροια αφόρητων, ψυχικά, καταστάσεων που επήγα-
σαν από σχέση με πρόσωπα, με τα οποία είχε κάποιο ιδιαίτερο δεσμό οικογενειακό ή
ερωτικό η δράστης.⁽¹⁾

Νεώτερα δυτικογερμανικά στατιστικά στοιχεία, ακόμη περισσότερο διαφωτιστι-
κά, είναι τα παρακάτω.

Κατά την Αστυνομική Στατιστική του έτους 1985 οι ύποπτοι δράστες αξιοποιώνων
πράξεων όλων των ηλικιών ήταν 76,2% Α. και 23,8% Γ⁽¹⁾.

Τα συνθετότερα εγκλήματα που διέπραξαν ήταν, κατά ποσοστά πάνω στη συνολι-
κή εγκληματικότητα κάθε φύλου τα επόμενα. (Πιν. 13).

1. Βλ. αρχή αυτού του κεφαλαίου.

Ομάδες αξιοπ. πράξεων	Συνολικά		Α.		Γ.	
	αριθμός	ποσοστ.	αριθμός	ποσοστά επί Α. εγκλημα- τιών	αριθμός	ποσοστά επί Γ. εγκλημα- τιών
Επικίνδ. και βαρεία σωματ. βλάβη	67.577	5,2	60.518	6,1	7.059	2,3
Ελαφρά από πρόθ. σωματ. βλάβη	108.539	8,4	95.846	9,7	12.693	4,2
Κατά της προσωπικής ελευθερίας	49.614	3,8	44.755	4,5	4.859	1,6
Απλές κλοπές	409.981	31,8	263.861	26,7	146.120	48,6
Διακεκρ. (επιβαρ.) κλοπές	118.945	9,2	110.368	11,2	8.577	2,9
Απάτη	216.770	16,8	163.515	16,5	53.255	17,7
Απιστία	3.953	0,3	3.099	0,3	854	0,3
Υπεξαίρεση	36.503	2,8	29.049	2,9	7.454	2,5
Πλαστογραφία εγγράφων	33.522	2,6	27.643	2,8	5.879	2,0
Κιβδηλία	2.118	0,2	1.856	0,2	262	0,1
Αντίσταση στην αρχή και άλλες πράξεις κατά της δημόσ. τάξης	68.138	5,3	57.914	5,9	10.224	3,4
Απόκρυψη ενόχου και κλοπι- μαίων και υποβοήθηση δια- φυγής	27.523	2,1	23.226	2,3	4.297	1,4
Εμπρησμός	9.239	0,7	7.604	0,8	1.635	0,5
- ειδικά από πρόθεση	3.118	0,2	2.794	0,3	324	0,1
Αξιοπ. πράξεις κατά την υπηρεσία	2.552	0,2	2.345	0,2	207	0,1
Παράβαση της υποχρεώσ. διατροφής	11.448	0,9	10.840	1,1	608	0,2
Προσβολή τιμής-δυσφήμη- ση	61.772	4,8	48.476	4,9	13.296	4,4
Φθορά ξένης ιδιοκτησίας	92.403	7,2	84.222	8,5	8.181	2,7
Οικονομ. εγκλήματα ειδικών ποινικών νόμων	14.229	1,1	11.859	1,2	2.370	0,8
Εγκλήματα περί τα ναρκωτικά	61.388	4,8	51.469	5,2	9.919	3,3
Σύνολο πράξεων	1.290.441	100,0	989.780	100,0	300.661	100,0

* Ο κατάλογος δεν είναι πλήρης

Πηγή: Polizeiliche Kriminalstatistik, 1987, Bundeskriminalamt, σ. 52.

ΠΙΝΑΚΑΣ 15 (Δυτ. Γερμανία)*
Εγκληματικότητα κατά φύλο και ομάδες εγκλημάτων

Ομάδες αξιοπ. πράξεων	Υποκοι δράστες				
	συνολικός αριθμός	αριθμός	Α. ποσοστ. επί εγκλ. κατηγορ.	αριθμός	Γ. ποσοστ. επί εγκλ. κατηγορ.
Ανθρωποκτονία	2.665	2.328	87,4	337	12,6
Βιασμός	3.741	3.719	99,4	22	0,6
Ληστεία και ληστρική εκβίαση	17.233	15.759	91,4	1.474	8,5
Επικινδ. και βαρειά σωματική βλάβη	67.577	60.518	89,6	7.059	10,4
Ελαφρά από πρόθ. σωματική βλάβη	108.539	95.846	88,3	12.693	11,7
Κατά της προσωπι- κής ελευθερίας	49.614	44.755	90,2	4.859	9,8
Απλές κλοπές	409.981	263.861	64,4	146.120	35,6
Διακεκρ. (επιβαρ.) κλοπές	118.945	110.368	92,8	8.577	7,2
Απάτη	279.538	213.996	76,6	65.542	23,4
Απιστία	3.953	3.099	78,4	854	21,6
Υπεξαίρεση	36.503	29.049	79,6	7.454	20,4
Πλαστογραφία εγγράφων	33.522	27.643	82,5	5.879	17,5
Κιβδηλία	2.118	1.856	87,6	262	12,4
Αντίσταση στην αρχή και άλλες πράξεις κατά της δημόσιας τάξης	68.138	57.914	85,0	10.224	15,0
Απόκρυψη ενόχου και κλοπιμαίων και υποβοήθ. για να διαφύγει	27.523	23.226	84,4	4.297	15,6
Εμπρησμός	9.239	7.604	82,3	1.635	17,7
- ειδικά από πρόθεση	3.118	2.794	89,6	324	10,4
Αξιόπ. πράξεις κατά την υπη- ρεσία	2.552	2.345	91,9	207	8,1
Παράβαση της υποχρεώσ. διατροφής	11.448	10.840	94,7	608	5,3
Προσβολή τιμής - δυσφήμιση	61.772	48.476	78,5	13.296	21,5
Φθορά ξένης ιδιοκτησίας	92.403	84.222	91,1	8.181	8,9
Οικονομ. εγκλήματα ειδικών ποινικών νόμων	14.229	11.859	83,3	2.370	16,7

Ομάδες αξιοπ. πράξεων	συνολικός αριθμός	Υποκτοι δράστες		Γ.	
		αριθμός	Α. ποσοστ. επί εγκλ. κατηγορ.	αριθμός	ποσοστ. επί εγκλ. κατηγορ.
Εγκλήματα περί τα ναρκωτικά	61.388	51.469	83,8	9.919	16,2
Σύνολο πράξεων	1.290.441	989.780	76,7	300.661	23,3

* Ο κατάλογος δεν είναι πλήρης.

Πηγή: Polizeiliche Kriminalstatistik, 1987, Bundeskriminalamt, σ. 49.

Για να κλείσουμε την εικόνα της γ.ε. στην Δ. Γερμανία παραθέτουμε δύο στατιστικούς πίνακες αστυνομικής στατιστικής του έτους 1987 (Πίν. 14 και 15).

Ο πρώτος (Πίν. 14) αφορά το συνολικό αριθμό υπόπτων δραστών των κυριότερων κατηγοριών εγκλημάτων και το ποσοστό υπόπτων δραστών της κάθε κατηγορίας επί της συνολικής εγκληματικότητας και των δύο φύλων. Σε άλλη στήλη αναγράφεται ο αριθμός της α.ε. σε κάθε κατηγορία εγκλημάτων και το ποσοστό των υπόπτων δραστών εγκλημάτων αυτής της κατηγορίας πάνω στη συνολική α.ε. Η τρίτη τέλος στήλη αναφέρει τον αριθμό γ.ε. σε κάθε κατηγορία εγκλημάτων και το ποσοστό της κατηγορίας πάνω στη συνολική γ.ε.

Ο δεύτερος πίνακας (15) χωρίζεται επίσης σε τρεις στήλες. Στην πρώτη αναφέρονται οι αριθμοί των υπόπτων δραστών (Α. και Γ.) του έτους 1987. Στη δεύτερη στήλη αναφέρεται ο αριθμός των Α. υπόπτων δραστών της κάθε κατηγορίας και το ποσοστό που αυτοί αντιπροσωπεύουν πάνω στη συνολική (Α. και Γ.) εγκληματικότητα αυτής της κατηγορίας. Το ίδιο γίνεται στην τρίτη στήλη για τις Γ.

Οι δύο αυτοί πίνακες δείχνουν σαφώς ότι ενώ στη γ.ε. το βάρος πέφτει στις απλές κλοπές και σε μικρότερο βαθμό στην απάτη, η α.ε. εμφανίζεται έντονη σε διάφορες κατηγορίες εγκλημάτων με κύριο βάρος στις κλοπές όχι μόνο απλές αλλά και διακεκριμένες, στην απάτη, στις σωματικές βλάβες και στη φθορά αντικειμένων (ξένης περιουσίας). Αλλά και η ληστεία και παράβαση της υποχρέωσης διατροφής και τα αδικήματα τα σχετικά με την υπηρεσία εμφανίζονται κυρίως ως έργο Α. δραστών.

Γενικά το ποσοστό της γ.ε. εκπροσωπεί το 1987 το 23,3% της όλης εγκληματικότητας και εμφανίζει ελαφρά μείωση σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά (23,8%) με ελαφρή αυξητική τάση στις απλές κλοπές και ελάχιστη στις απάτες.

Συμπερασματικά, η επιβεβαίωση της ελαφρότερης ποιοτικά εικόνας της γ.ε. στη Δ. Γερμανία συνεχίζεται.

Η Γαλλία δεν παρουσιάζει διαφοροποιήσεις αξιόλογες από τις χώρες που ήδη ερευνήσαμε. Τα οικονομικά εγκλήματα και μάλιστα όχι τα σοβαρότερα είναι εκείνα που οι Γ. τελούν κατά κύριο λόγο. Αμέσως στη συνέχεια θα προσεγγίσουμε πιο μεριμνημένα τα σχετικά στοιχεία.

Κατά τα δικαστικά στατιστικά χρονικά του έτους 1987 οι αριθμοί καταδικασθέντων Α. και Γ. στη Γαλλία για τα κυριότερα εγκλήματα είναι οι αναφερόμενοι στον πίνακα 16.

ΠΙΝΑΚΑΣ 16 (Γαλλία)*
Εγκλήματα

Φύλο	Εκ προθ. ανθρωπ.	Σωματ. βλάβες σοβαρές	Βιασμ. ασελγ. επιθ.	Κλοπές διακεκρ.	Εκ προθ. επίθεση τραυμ.	Εξ αμελ. ανθρωπ. και τραυμ. & σοβαρά	Λοιπές ανθρωπ. & σωματ. βλ. εξ αμελ.	Προσβ. κατά αιδούς (ηθών)	Αρμολ. Αστυνομ. Σιδηροδρ.
Α	514	226	456	932	21.646	15.874	1.005	2.225	21.884
Γ	67	40	11	35	1.707	2.399	160	29	5.376

Εγκλήματα

Φύλο	Κλοπές απλές	Επιταγ.	Χρήση ναρκωτ.	Κατοχή και Χρήση ναρκ.	Οδήγ. υπό επηρ. οινόπ.	Χρήση βίας	Τραυμ. εξ αμελ. (κυκλοφ.)	Λοιποί τραυμ. εξ αμελ.	ΚΟΚ
Α	107.305	42.643	5.623	8.274	59.895	10.706	18.681	1.157	12.839
Γ	18.589	25.681	984	1.096	1.890	1.020	5.362	414	851

* Ο Πίνακας καταρτίστηκε από μάς με βάση τα στοιχεία που περιέχονται στο Annuaire Statistique de la Justice, Ministère de la Justice, 1987.

Η αστυνομική στατιστική εξ άλλου της ίδιας χώρας για τα εγκλήματα που διαπιστώθηκαν κατά το 1986 δίνει κατά φύλο την εικόνα του πίνακα 17.

Σ' αυτό τον πίνακα περιλαμβάνονται τα εγκλήματα στα οποία η Γ. εμφανίζει ποσοστό ανώτερο του μέσου όρου της γ.ε. της ίδιας χρονιάς, που είναι 18,73% πάνω στη συνολική εγκληματικότητα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 17 (Γαλλία)*

Ποινικά Αδικήματα	Ποσοστά (Γ.)
Παιδοκτονίες	75,00%
Κλοπή από καταστήματα	39,52%
Ακάλυπτες επιταγές	33,92%
Φαρμακείες (δηλητηριάσεις)	32,07%
Εγκλήματα κατά του παιδιού και της οικογένειας	30,22%
Εκμετάλλευση πορνείας	26,70%
Χρησιμοποίηση κλεμμένων επιταγών	25,04%
Κυκλοφορία και χρησιμοποίηση πλαστών νομισμάτων	22,28%

* Πηγή: Aspects de la criminalité et de la délinquance constatées en France en 1986, d'après les statistiques de Police Judiciaire, σ. 86.

Τα ποσοστά είναι επί της συνολικής εγκληματικότητας κάθε είδους ποινικού αδικήματος.

Πριν ή προβούμε σε σχολιασμό αυτού του πίνακα, χρήσιμο θεωρούμε να παραθέσουμε και ένα ανάλογο της α.ε., δηλαδή τον πίνακα 18 που εικονίζει την ανδρική συμμετοχή στα εγκλήματα στα οποία το ποσοστό υπερβαίνει το 81,27%, που αποτελεί το μέσο όρο ανδρικής συμμετοχής στη συνολική εγκληματικότητα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 18 (Γαλλία)*

Ποινικά αδικήματα	Ποσοστά (Α)
Προσβολές της αιδούς	96,78%
Κλοπές αυτοκινήτων και δικύκλων	96,14%
Κατοχή απογορευμένων όπλων	95,98%
Κλοπές από τροχόσπιτα	95,82%
Βιασμοί	95,52%
Επιθέσεις με εκρηκτικά κατά δημόσιας ή ιδιωτικής περιουσίας	94,63%
Κλοπές με διάρρηξη	92,66%
Καταστροφή ή βλάβη δημόσιων ή ιδιωτικών αγαθών	92,43%
Εμπορία πορνογραφικών ειδών	92,01%
Κυκλοφορία μεταφορικών μέσων με ψευδή άδεια	91,75
Βία και προσβολές κατά εκπροσώπων της εξουσίας	88,23%
Προσβολές κατά της ασφάλειας του Κράτους	86,95%

* Πηγή: Aspects de la criminalité et de la délinquance constatées en France en 1986, d'après les statistiques de Police Judiciaire, σ. 86.

Τα ποσοστά είναι επί των συνολικά διαπραχθέντων ποινικών αδικημάτων κάθε είδους.

Από τη συγκριτική μελέτη των τριών παραπάνω πινάκων της γαλλικής κατά φύλο εγκληματικότητας προκύπτουν τα εξής. Οι Γ. κατά κύριο λόγο διαπράττουν, όπως και οι Α., οικονομικά εγκλήματα, αλλά και η απόσταση μεταξύ αριθμού Α. και Γ. δραστών σ' αυτά ακριβώς τα εγκλήματα είναι η μικρότερη, δηλαδή οι Γ. εμφανίζουν σ' αυτό τον τομέα την πλουσιότερη δράση τους. Πρώτες σε αριθμό αλλά και σε αναλογία σε σχέση με τον αντίστοιχο αριθμό των Α. έρχονται οι Γ. δράστες αδικημάτων που έχουν σχέση με τις επιταγές. Συγκεκριμένα, κατά τη δικαστική στατιστική του 1987 οι Γαλλίδες που καταδικάστηκαν για τις παραβάσεις αυτές είναι 25.681 απέναντι σε 42.643 Α. (Πίνακας 16). Αλλά και κατά την αστυνομική στατιστική του 1986, οι Γ. παρουσιάζουν ποσοστό 33,92% επάνω στο συνολικό αριθμό κληρωμών με ακάλυπτες επιταγές και 25,04% πάνω στο συνολικό αριθμό χρησιμοποίησης κλεμμένων

επιταγών. Και οι δύο αυτές πράξεις στην α.ε. δεν εμφανίζονται ανάμεσα σ' αυτές που συγκεντρώνουν τα υψηλότερα ποσοστά, δηλαδή που υπερβαίνουν το μέσο όρο της α.ε. 81,27% (βλ. Πίνακες 17 και 18).

Δεύτερες οι Γ. έρχονται στις απλές κλοπές, κατά τη δικαστική στατιστική του 1987 (107.305 Α - 18.589 Γ., Πίνακας 16) οι οποίες, όπως φαίνεται από την αστυνομική στατιστική του 1986 (Πίνακας 17) συνίστανται κατά μέγιστο μέρος σε κλοπές καταστημάτων (39,52% Γ. πάνω στο συνολικό αριθμό κλοπών καταστημάτων). Στις διακεκριμένες κλοπές και ο αριθμός είναι πολύ χαμηλός και η αναλογία Γ. επίσης (35 Γ. - 932 Α. καταδικάστηκαν το 1987). Το 1986 η αστυνομική στατιστική, ενώ είναι ελάχιστες οι σχετικές γυναικείες πράξεις, αναφέρει ανδρικές κλοπές με διάρρηξη 92,66%, κλοπές από τροχόσπιτα 95,82% και κλοπές αυτοκινήτων και δικύκλων 96,14% (βλ. Πίνακα 18).

Και η κυκλοφορία και χρησιμοποίηση πλαστών νομισμάτων στην οποία η Γ. επιδίδεται σε σχετικά υψηλό ποσοστό (22,28% κατά τον πίνακα 17) είναι επίσης εγκλημα κατά της περιουσίας.

Το υψηλό ποσοστό των Γ. που κατηγορήθηκαν για φαρμακεία πάνω στο σύνολο των κατηγορηθέντων γι' αυτό το αδίκημα (δηλ. 32,07% κατά τον πίνακα 17) χάνει τη σημασία του αν λάβουμε υπ' όψη ότι στη δικαστική στατιστική του 1987, όπου δεν αναφέρεται ιδιαίτεως αυτό το αδίκημα, συνυπολογίζεται στις ανθρωποκτονίες εκ προθέσεως για τις οποίες οι γυναικείες καταδίκες είναι πολύ λίγες και η αναλογία τους με τις αντρικές μικρή (67 Γ. - 514 Α.).

Υψηλό εμφανίζεται στην αστυνομική στατιστική και το ποσοστό των Γ. που διέπραξαν εγκλήματα κατά του παιδιού και της οικογένειας (30,22%). Φοβάμαι ότι καταγγελίες για ανάλογες πράξεις κατά του πατέρα και συζύγου γίνονται πολύ σπανιότερα, διότι η οικονομική εξάρτηση και η σωματική βία δημιουργεί αναστολές και φόβο στη Γ. και το παιδί για να προβούν στη σχετική καταγγελία. Οι έρευνες των τελευταίων ετών για τη βία στην οικογένεια και ειδικά για την κακοποίηση της συζύγου και του παιδιού έχουν ρίξει αρκετό φως στο θέμα⁽¹⁾.

Όσο για το υψηλότερο ποσοστό 75% της παιδοκτονίας (Πίνακας 17), είναι φυσικό, αφού κατά το νόμο το αδίκημα αυτό διαπράττεται μόνο από τη μητέρα, οι δε Α. που κάποτε διώκονται είναι απλώς συνεργοί της. Ο αριθμός όμως των σχετικών πράξεων πρέπει να είναι πολύ μικρός, αφού δεν αναφέρονται ιδιαίτεως στη δικαστική στατιστική⁽²⁾.

1. Βλ., από την πλούσια βιβλιογραφία, Ν. JOHNSON, *Marital Violence*, Λονδίνο, Routledge and Kegan Paul, 1985. Α. MURRAY STRAUS, *Sexual Inequality, Cultural Norms, and Wife-Beating* στο *Victimology*, 1976, 1, σσ. 54-76. MARIA ROY (Ed.) *Battered Women*, Van Nostrand-Reinhold, Ν. Υόρκη, 1977. Α. MURRAY STRAUS, *Wife Beating: How Common and Why?* στο *Victimology*, 2 Νοεμβρίου 1977, σσ. 443-458. Κ. YLLO, *Sexual Equality and Violence Against Wives in American States*, στο *J. of Comparative Family Studies*, 1983, T. XIV, σσ. 67-85. D. FINKELHOR, *Child Sexual Abuse: New Theory and Research*, Ν. Υόρκη, Free Press, 1984. D. FINKELHOR κ.λ.κ. (Eds), *The Dark Side of Families: Current Family Violence Research*, Beverly Hills, Sage, 1983. D. FINKELHOR και J. KORBIN, *Child Abuse as an International Issue*, U.N. Children's Fund, 1986, R. HELFER και C. H. KEMPE (Eds), *The Battered Child*, 4η έκδοση, Σικάγο, University of Chicago Press, 1986.

2. Είναι κι' αυτό ένα παράδειγμα του εντυπωσιασμού που προκαλεί στους μικρούς αριθμούς η ποσοστιαία εμφάνισή τους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 19 (Ελλάδα)*

Γνωστών δραστών, αδικημάτων Π.Κ. (που ειδικά κατονομάζονται) κατά φύλο
1985

Αδικήματα Π.Κ. που Ειδικά κατονομάζονται	Σύνολο δραστών	Άντρες	Γυναίκες
Αντίσταση	263	250	13
Απείθεια	91	85	6
Παράβαση κατασχέσεως	4	4	-
Περιύβριση της αρχής και συμβόλων	101	96	5
Παραβίαση περιορισμών διαμονής	6	6	-
Κακόβουλη βλαστήμια	388	372	16
Πλαστογραφία	101	92	9
Εμπρησμός	210	183	27
Εμπρησμός σε δάση	54	50	4
Διατάραξη Ασφαλ. Συγκοιν. (σιδηρ., πλοίων, αεροσκαφών)	12	12	-
Ανθρωποκτονία εκ προθέσεως	161	146	15
Ανθρωποκτονία εξ αμελείας	33	31	2
Ανθρωποκτονία εξ αμελείας με αυτοκίνητο	1580	1546	34
Απλή και επικίνδυνη σωματική βλάβη	4936	4441	495
Σωματική βλάβη εξ αμελείας	119	113	6
Σωματική βλάβη εξ αμελείας με αυτοκίνητο	22037	21008	1029
Αυτοδικία	809	773	36
Εξύβριση	3836	3270	566
Κλοπή	5226	4855	371
Φθορές που προκαλούν το κοινό αίσθημα	24	23	1
Διακεκριμένη Κλοπή	103	101	2
Ληστεία	155	152	3
Εκβίαση	28	23	5
Αισχροκέρδεια (πλήν αγοραν. παραβάσεων)	11	11	-

* Πηγή: Στατιστική Επετηρίδα Ελλην. Αστυνομίας του έτους 1985, σ. 41.

ΠΙΝΑΚΑΣ 20 (Ελλάδα)*

Γνωστών δραστών, αδικημάτων Π.Κ. (που ειδικά κατονομάζονται) κατά φύλο

1986

Αδικήματα Π.Κ. που ειδικά κατονομάζονται	Σύνολο δραστών	Ανδρες Γυναίκες	
		Ανδρες	Γυναίκες
Αντίσταση	387	361	25
Απειθεία	85	69	16
Παραβίαση Κατασχέσεως	3	2	1
Περιύβριση της αρχής και συμβόλων	95	87	8
Παραβίαση περιορισμών διαμονής	5	3	2
Κακόβουλη βλαστήμια	316	305	11
Πλαστογραφία	165	150	15
Εμπρησμός	175	157	18
Εμπρησμός σε δάση	45	43	2
Διατάραξη ασφαλ. Συγκοιν.			
(Σιδηρ., πλοίων, αεροσκαφών)	9	9	—
Ανθρωποκτονία εκ προθέσεως	164	153	11
Ανθρωποκτονία εξ αμελείας	33	32	1
Ανθρωποκτονία εξ αμελείας με αυτοκ.	1544	1521	23
Απλή και επικίνδυνη σωματική βλάβη	6013	5372	641
Σωματική βλάβη εξ αμελείας	76	72	4
Σωματική βλάβη εξ αμελείας με αυτοκ.	21457	20237	1.220
Αυτοδικία	401	363	38
Εξύβριση	4.313	3.645	668
Κλοπή	6.536	6.033	503
Φθορές που προκαλούν			
το κοινό αίσθημα	27	27	—
Διακεκριμένη κλοπή	200	196	4
Ληστεία	226	223	3
Εκβίαση	65	61	4
Αισχροκέρδεια (πλήν			
αγοραν. παραβάσεων)	1	1	—

* Πηγή: Στατιστική Επετηρίδα Ελλην. Αστυνομίας, του έτους 1986, σελ. 42.

ΠΙΝΑΚΑΣ 21

Γνωστών δραστών, αδικημάτων Π.Κ. (που ειδικά κατονομάζονται κατά φύλο)
1987

Αδικήματα Π.Κ. που ειδικά κατονομάζονται	Σύνολο δραστών	Σύμφωνα με φύλο	
		Άντρες	Γυναίκες
Αντίσταση	357	345	12
Απειθεία	77	72	5
Παραβίαση κατασχέσεως	7	5	2
Περύβριση της αρχής και συμβόλων	60	56	4
Παραβίαση περιορισμών διαμονής	23	23	—
Κακόβουλη βλαστήμια	398	383	15
Πλαστογραφία	238	216	22
Εμπρησμός	114	103	11
Εμπρησμός σε δάση	37	31	6
Διατάραξη ασφαλ. συγκοινωνιών (σιδηρ., πλοίων, αεροσκαφών)	9	9	—
Ανθρωποκτονία εκ προθέσεως	168	161	7
Ανθρωποκτονία εξ αμελείας	29	29	—
Ανθρωποκτονία εξ αμελείας με αυτοκίνητο	1.541	1.511	30
Απλή και επικίνδυνη σωματική βλάβη	5.983	5.193	790
Σωματική βλάβη εξ αμελείας	75	71	4
Σωματική βλάβη εξ αμελείας με αυτοκίνητο	21.955	20.565	1.390
Αυτοδικία	541	454	87
Εξύβριση	4.415	3.598	817
Κλοπή	5.923	5.418	505
Φθορές που προκαλούν το κοινό αίσθημα	26	26	—
Διακεκρωμένη κλοπή	222	212	10
Ληστεία	223	205	18
Εκβίαση	45	42	3
Αισχροκέρδεια (πλήν αγοραν. παραβάσεων)	—	—	—

* Πηγή: Στατιστική Επετηρίδα Ελλ. Αστυνομίας του έτους 1987, σ. 42.

ΠΙΝΑΚΑΣ 22 (Ελλάδα)*
Δράστες κατά φύλο
1985

Γενικές κατηγορίες αδικημάτων	Σύνολο δραστών	Άντρες	Γυναίκες
Γενικό Σύνολο	279.455	259.203	20.252
A. Ποινικού Κώδικα σύνολο	45.226	42.104	3.122
Εσχάτης προδοσίας- προδ. κατά της χώρας και ξένων κρατών	-	-	-
Κατά ελευθέρως ασκήσεως πολιτικών δικαιωμάτων	23	23	-
Προσβολές κατά της πολιτ. εξουσίας	552	524	28
Επιβουλή της δημόσιας τάξης	41	36	5
Επιβουλή της θρησκευτικής ειρήνης	446	424	22
Εγκλήματα περί το νόμισμα	58	52	6
Εγκλήματα περί τα υπομνήματα	208	176	32
Εγκλήματα περί την απονομή δικαιοσύνης	42	37	5
Εγκλήματα περί την υπηρεσία	36	33	3
Κοινώς επικίνδυνα εγκλήματα	313	279	34
Κατά ασφαλείας συγκ/νίων και κοινωφελ. εγκαταστάσεων	28	28	-
Εγκλήματα κατά της ζωής	1.823	1.766	57
Σωματικές βλάβες	28.049	26.435	1.614
Εγκλήματα κατά της προσωπικής ελευθ.	2.189	2.029	160
Εγκλήματα κατά των ηθών	466	404	62
Εγκλήματα περί τον γάμο και την οικογένεια	26	22	4
Εγκλήματα κατά της τιμής	4.126	3.516	610
Εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας	5.956	5.527	429
Εγκλήματα κατά περιουσιακών δικαιών	295	267	28
Επαιτεία και αλητεία	135	114	21
Λοιπά αδικήματα ποινικού κώδικα	414	412	2
B. Ειδικών ποινικών νόμων σύνολο	234.226	217.096	17.130
Νομοθεσίας περί δημόσιας υγείας	15.383	12.943	2.440
Εργατικής νομοθεσίας	590	519	71
Νομοθεσ. περί προστασίας εθνικού νομίσματος	1.362	952	410

Γενικές κατηγορίες αδικημάτων	Σύνολο δραστών	Άντρες	Γυναίκες
Περί παρανόμου κατοχής όπλων - οπλοχρησίας	527	518	9
Περί παρανόμου κατοχής εκρηκτικών υλών	131	130	1
Αγορανομικού κώδικα	53.789	49.293	4.496
Νομοθεσίας περί παιγνίων	7.940	7.415	525
Περί κλοπής ζώων (μόνο)	107	104	3
Περί ζωοκτονίας	3	3	-
Δασικής νομοθεσίας	37	35	2
Νομοθεσίας περί αυτοκινήτων και λοιπών οχημάτων	105.502	101.397	4.105
Νομοθεσίας περί αρχαιοτήτων	104	99	5
Νομοθεσίας περί ναρκωτικών	904	806	98
Νομοθεσίας περί λαθρεμπορίου	60	56	4
Περί γενικού οικοδομικού κανονισμού	14.266	12.723	1.543
Παραβάσεις λοιπών ειδικών ποιν. νόμων	33.521	30.103	3.418
Γ. Αδικημ. Σ.Π.Κ. και άλλα αρμοδιότητας στρατοδικείου	3	3	-

* Πηγή: Στατιστική Επετηρίδα Ελλην. Αστυνομίας του έτους 1985, σ. 39 επ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 23 (Ελλάδα)*
Δράστες κατά φύλο
1986

Γενικές κατηγορίες Αδικημάτων	Σύνολο δραστών	Άντρες	Γυναίκες
Γενικό Σύνολο	279.066	256.919	22.147
Α. Ποινικού Κώδικα σύνολο	47.614	43.745	3.869
Εσχάτης προδοσίας - προδοσίας κατά της χώρας και ξένων κρατών	10	8	2
Κατά ελευθέρως ασκήσεως πολιτ. δικαιωμ.	20	18	2
Προσβολές κατά της πολιτειακής εξουσίας	670	623	55
Επιβουλή της δημόσιας τάξης	46	43	3
Επιβουλή της θρησκευτικής ειρήνης	332	321	11
Εγκλήματα περί το νόμισμα	137	124	13
Εγκλήματα περί τα υπομνήματα	285	262	23
Εγκλήματα περί την απονομή δικαιοσύνης	114	90	24
Εγκλήματα περί την υπηρεσία	41	40	1
Κοινώς επικίνδυνα εγκλήματα	2612	241	20
Κατά ασφαλείας συγκ/νίων και			

Γενικές κατηγορίες Αδικημάτων	Σύνολο δραστών	Άντρες	Γυναίκες
κοινωφελ. εγκαταστάσεων	58	58	-
Εγκλήματα κατά της ζωής	1.785	1.737	48
Σωματικές βλάβες	27.621	25.749	1.872
Εγκλήματα κατά της προσωπικής ελευθερίας	2.172	1.928	244
Εγκλήματα κατά των ηθών	695	536	159
Εγκλήματα περί τον γάμο και την οικογένεια	27	24	3
Εγκλήματα κατά της τιμής	4.489	3.789	700
Εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας	7.745	7.159	586
Εγκλήματα κατά περιουσιακών δικαιών	535	497	38
Επαιτεία και αλητεία	222	182	40
Λοιπά αδικήματα ποινικού κώδικα	341	316	25
Β. Ειδικών ποινικών νόμων σύνολο	231.447	213.169	18.278
Νομοθεσίας περί δημόσιας υγείας	15.067	12.396	2.671
Εργατικής νομοθεσίας	770	730	40
Νομοθ. Περί προστασίας εθνικού νομίσματος	1.449	1.033	416
Περί παρανόμου κατοχής όπλων οπλοχρησίας	557	544	13
Περί παρανόμου κατοχής εκρηκτικών υλών	147	137	10
Αγορανομικού κώδικα	57.281	52.307	4.974
Νομοθεσίας περί παιγνίων	6.9765	6.505	471
Περί κλοπής ζώων (μόνο)	116	115	1
Περί ζωοκτονίας	10	10	-
Δασικής νομοθεσίας	12	12	-
Νομοθεσίας περί αυτοκινήτων και λοιπών οχημάτων	96.852	92.534	4.313
Νομοθεσίας περί αρχαιοτήτων	118	108	10
Νομοθεσίας περί ναρκωτικών	1.469	1.341	128
Νομοθεσίας περί λαθρεμπορίου	74	71	3
Περί γενικού οικοδομικού κανονισμού	18.222	16.204	2.018
Παραβάσεις λοιπών ειδικών ποιν. νόμων	32.327	29.117	3.210
Γ. Αδικημ. Σ.Π.Κ. και άλλα αρμοδιότητας στρατοδικείου	5	5	-

* Πηγή: Στατιστική Επετηρίδα Ελλην. Αστυνομίας του έτους 1986, σ. 40 επ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 24 (Ελλάδα)*

**Δράστες κατά φύλο
1987**

Γενικές κατηγορίες αδικημάτων	Σύνολο δραστών	Άντρες	Γυναίκες
Γενικό σύνολο	285.197	257.291	27.906
A. Ποινικού κώδικα σύνολο	50.292	44.188	6.104
Εσχάτης προδοσίας - κατά της χώρας και ξένων κρατών	5	5	-
Κατά ελευθέρας ασκήσεως πολιτικών δι- καιωμ.	-	-	-
Προσβολές κατά της πολιτ. εξουσίας	610	569	41
Επιβουλή της δημόσιας τάξης	81	73	8
Επιβουλή της θρησκευτικής ειρήνης	424	408	16
Εγκλήματα περί το νόμισμα	123	115	8
Εγκλήματα περί τα υπομνήματα	395	352	43
Εγκλήματα περί την απονομή δικαιοσύνης	130	108	22
Εγκλήματα περί την υπηρεσία	92	84	8
Κοινώς επικίνδυνα εγκλήματα	190	170	20
Κατά ασφαλείας συγκ/νίων - κοινωφελών εγκαταστάσεων	65	60	5
Εγκλήματα κατά της ζωής	1.775	1.724	51
Σωματικές βλάβες	28.252	26.009	2.243
Εγκλήματα κατά της προσωπικής ελευθερίας	2.608	2.297	311
Εγκλήματα κατά των ηθών	2.347	722	1.625
Εγκλήματα περί τον γάμο και την οικογένεια	54	50	4
Εγκλήματα κατά της τιμής	4.674	3.794	880
Εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας	7.485	6.833	652
Εγκλήματα κατά περιουσιακών δικαιών	453	405	48
Επαιτεία και αλητεία	261	198	63
Λοιπά αδικήματα ποινικού κώδικα	268	212	56
B. Ειδικών ποινικών νόμων σύνολο	234.894	213.092	21.802
Νομοθεσίας περί δημοσίας υγείας	17.508	14.669	2.839
Εργατικής νομοθεσίας	640	549	91
Νομοθεσίας περί προστασίας εθνικού νομίσματος	1.101	748	353
Περί παρανόμου κατοχής όπλων-οπλοχρη- σίας	554	542	12

Γενικές κατηγορίες αδικημάτων	Σύνολο δραστών	Σύμφωνα με το φύλο	
		Άντρες	Γυναίκες
Περί παρανόμου κατοχής εκρηκτικών υλών	195	188	7
Αγορανομικού κώδικα	59.064	51.078	7.986
Νομοθεσίας περί παιγνίων	8.701	8.090	611
Περί κλοπής ζώων (μόνο)	100	99	1
Περί ζωοκτονίας	10	10	—
Δασικής νομοθεσίας	14	14	—
Περί αυτοκινήτων και λοιπών οχημάτων	94.048	89.466	4.582
Νομοθεσίας περί αρχαιοτήτων	211	199	12
Νομοθεσίας περί ναρκωτικών	2.073	1.885	188
Νομοθεσίας περί λαθρεμπορίου	200	189	11
Περί γενικού οικοδομικού κανονισμού	17.834	15.625	2.209
Παραβάσεις λοιπών ειδικών ποινικών νόμων	32.641	29.741	2.900
Γ. Αδικήματα Σ.Π.Κ. και άλλα αρμοδιότητας στρατοδικείου	11	11	—

* Πηγή: Στατιστική Επετηρίδα Ελλην. Αστυνομίας του έτους 1987, σ. 40 επ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 25 (Ελλάδα)*
Δράστες κατά φύλο
1988

Γενικές κατηγορίες αδικημάτων	Σύνολο δραστών	Συνελήφθησαν			
		Άντρες	Γυναίκες	Άντρες	Γυναίκες
Γενικό Σύνολο	290.630	38.734	4.699	220.280	26.917
Α. Ποινικού Κώδικα σύνολο	59.908	13.206	1.983	39.574	5.145
Προσβολή πολιτεύματος, προδοσία χώρας και ξένων κρατών	10	9	1	—	—
Κατά ελευθ. άσκησης πολιτ. δι- καιωμάτων	10	6	—	3	1
Προσβολές κατά πολιτ. εξουσίας	795	521	57	196	21
Επιβουλή της δημόσιας τάξης	62	22	—	21	19
Επιβουλή της θρησκευτ. ειρήνης	556	138	8	366	44
Εγκλημ. σχετ. με τα το νόμισμα	173	115	13	35	10
Εγκλημ. σχετ. με τα υπομνήματα	555	350	47	142	16
Εγκλ. σχετ. με απονομή δικαιοσύνης	214	61	9	117	27
Εγκλ. σχετικά με την υπηρεσία	64	42	2	18	2
Κοινώς επικίνδυνα εγκλήματα	348	169	19	141	19

Γενικές κατηγορίες αδικημάτων	Σύνολο δραστών	Συνελήφθησαν Άντρες	Συνελήφθησαν Γυναίκες	Δεν συνελήφθησαν Άντρες	Δεν συνελήφθησαν Γυναίκες
Εγκλ. κατά ασφαλ. συγκοινωνιών	72	36	5	29	2
Εγκλ. κατά της ζωής	1.883	785	38	1.021	39
Σωματικές βλάβες	31.530	2.701	275	26.175	2.379
Εγκλ. κατά προσωπικ. ελευθερίας	3.639	917	137	2.249	336
Εγκλ. κατά γενετ. ελευθερίας	2.184	529	571	281	803
Εγκλ. σχετ. με γάμο-οικογένεια	105	26	5	60	14
Εγκλ. κατά της τιμής	6.531	1.207	213	4.133	978
Εγκλ. κατά της ιδιοκτησίας	9.431	4.918	459	3.694	360
Εγκλ. κατά περιουσ. δικαιωμάτων	732	386	40	279	27
Επαιτεία και αλητεία	301	202	68	22	9
Λοιπά εγκλ. ποινικού κώδικα	713	66	16	592	39
Β. Ειδικών ποιν. νόμων σύνολο	230.583	25.510	2.715	180.599	21.759
Νομοθεσίας περί δημοσ. υγείας	19.956	1.646	477	14.851	2.982
Εργατικής Νομοθεσίας	1.187	158	8	950	71
Νομοθ. περί προστ. εθν. νομίσματος	542	234	56	170	82
Περί παραν. κατοχής όπλων-οπλο- χρησίας	677	516	18	141	2
Περί παραν. κατοχής εκρηκτ. υλών	215	130	5	73	7
Αγορανομικός κώδικας	50.821	619	61	42.206	7.935
Νομοθεσίας περί παιγνίων	9.749	6.418	481	2.507	343
Περί κλοπής ζώων (μόνο)	98	52	2	43	1
Περί ζωοκτονίας	20	7	-	10	3
Δασικής νομοθεσίας	80	9	1	69	1
Νομοθεσίας περί αυτοκινήτων	86.374	24.444	213	78.090	5.627
Νομοθεσίας περί αρχαιοτήτων	167	94	5	67	1
Νομοθεσίας περί ναρκωτικών	2.256	1.973	194	86	3
Νομοθεσίας περί λαθρεμπορίας	103	83	2	18	-
Γεν. οικοδομικού κανονισμού	20.857	5.611	452	13.163	1.631
Νομ. περί εξωσχολ. αθλητισμού	726	334	3	367	22
Παραβάσεις άλλων ειδ. π. νόμων	36.755	5.182	737	27.788	3.048
Γ. Αδικ. Σ.Π.Κ. και λοιπά αρμο- διότητας στρατοδικείου	139	18	1	107	13

* Πηγή: Στατιστική Επετηρίδα Ελλην. Αστυνομίας του έτους 1988, σ. 54-55.

Θα σταθούμε ιδιαίτερα στις ελληνικές στατιστικές.

Όπως ήδη αναφέρθηκε,⁽¹⁾ η γ.ε. στην Ελλάδα είναι χαμηλή και κυμαίνεται τα τελευταία χρόνια ανάμεσα σε 7% και 10,88%. Ποιοτικά, όπως προκύπτει από το συνδυασμό των παρατιθεμένων πινάκων (πιν. 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25)⁽²⁾, επί της συνολικής γυναικείας εγκληματικότητας το κατά πολύ μεγαλύτερο ποσοστό γυναικών δραστών, όπως και ανδρών άλλωστε, διέπραξαν αδικήματα των ειδικών ποινικών νόμων (17.130 επί συνολικού αριθμού Γ. δραστών όλων των αξιοποιώνων πράξεων 20.252 το 1985, 18.278 επί 22.147 το 1986, 21.802 επί 27.906 το 1987 και 24.474 επί 31.616 το 1988 κατά τις αστυνομικές στατιστικές των σχετικών ετών). Από αυτές πολυαριθμότερες εμφανίζονται οι παραβάτιδες του Αγορανομικού Κώδικα (4.496 το 1985, 4.974 το 1986, 7.986 το 1987 και 7.996 το 1988). Οφείλουμε ωστόσο να παρατηρήσουμε σχετικά, ότι, πρώτο, οι αριθμοί αυτοί αντιπροσωπεύουν ποσοστά Γ. επί του συνολικού αριθμού αγορανομικών παραβατών, Α. και Γ., για το 1985 8,35%, για το 1986 8,68%, για το 1987 ποσοστό 13,52% και για το 1988 ποσοστό 15,61%· δεύτερο και σπουδαιότερο, είναι γνωστό ότι συχνά τα καταστήματα φέρονται εικονικά επ' ονόματι των γυναικών (κατά κανόνα συζύγων) για διάφορους λόγους. Επομένως μεγάλο μέρος των γυναικείων αγορανομικών παραβάσεων είναι στην πραγματικότητα ανδρικές παραβάσεις.

Αριθμητικά ο δεύτερος μεγάλος αριθμός γυναικών που διαπράττουν αξιόποινες πράξεις είναι αυτών που παραβαίνουν την περί αυτοκινήτων και λοιπών οχημάτων νομοθεσία. Κι' αυτοί, όμως, οι αριθμοί αντιπροσωπεύουν χαμηλό ποσοστό (επί του συνολικού αριθμού δραστών αδικημάτων αυτής της κατηγορίας 1985: 4.105 επί 105.502, 1986: 4.313 επί 96.852, 1987: 4.582 επί 94.048, 1988: 5.840 επί 86.374).

Τρίτος αριθμητικά μεγάλος αριθμός είναι των Γ. που παρέβησαν το ΓΟΚ (Γενικό Οικοδομικό Κανονισμό) που εμφανίζονται πάνω από 10% σε σχέση με το συνολικό αριθμό παραβατών αυτού του κανονισμού (1985: 1.543 επί 14.266, 1986: 2.018 επί 18.222, 1987: 2.209 επί 17.834, 1988: 2.083 επί 20.857).

Από τις αξιόποινες πράξεις του ΠΚ οι Ελληνίδες διαπράττουν τα περισσότερα σε αριθμό εγκλήματα στις σωματικές βλάβες με αυτοκίνητο (1985: 1.029 επί 22.037, 1986: 1.220 επί 21.457, 1987: 1.390 επί 21.955, 1988: 1.697 επί 23.522). Σε ποσοστό όμως, επί του συνόλου των εγκληματιών του κάθε είδους (tatbestand) πράξεων οι Γ. εμφανίζουν το υψηλότερο ποσοστό στην εξύβριση (συγκεκριμένα, το 1985: 566 επί 3.836 ποσοστό 14,75%, το 1986: 668 επί 4.313 ποσοστό 15,48%, το 1987: 817 επί 4.415 ποσοστό 18,5%, το 1988: 1.081 επί 6.088 ποσοστό 17,7%). Κατά δεύτερο λόγο, στις απλές και επικίνδυνες σωματικές βλάβες (συγκεκριμένα, 1985: 495 επί 4.936 ποσοστό 10%, 1986: 641 επί 6.013 ποσοστό 10,6%, 1987: 790 επί 5.980 ποσοστό 13,2%, 1988: 912 επί 7.401 ποσοστό 12,3%). Κατά τρίτο λόγο στην κλοπή (συγκεκριμένα, 1985: 371 επί 5.226 ποσοστό 7%, 1986: 503 επί 6.536 ποσοστό 7,6%, 1987: 505 επί 5.923 ποσοστό 8,5%, 1988: δεν υπάρχει ενιαίο αδίκημα κλοπής στην αστυν. στατιστική του έτους 1988. Τα στοιχεία, άρα, δεν είναι συγκρίσιμα.

Επί του συνόλου της γ.ε. εξ άλλου τα υψηλότερα ποσοστά τα τέσσερα αυτά χρόνια εμφανίζουν οι γυναίκες δράστες στά εξής εγκλήματα.

1. Βλ. E. LEONARD, ο.π., σ. 43.

2. Βλ. παρακ. επεξηγηματική υποσ. στον πίνακα 4.

Αγορανομικά

1985 : 4.496 επί 20.252 ποσοστό 22,2 %

1986 : 4.974 επί 22.147 ποσοστό 22,45%

1987 : 7.986 επί 27.906 ποσοστό 28,6 %

1988 : 7.966 επί 31.616 ποσοστό 25,2 %

ΚΟΚ

1985 : 4.105 επί 20.252 ποσοστό 20,2 %

1986 : 4.313 επί 22.147 ποσοστό 19,4 %

1987 : 4.582 επί 27.906 ποσοστό 16,4 %

1988 : 5.840 επί 31.616 ποσοστό 18,4 %

ΓΟΚ

1985 : 1.543 επί 20.252, ποσοστό 7,6 %

1986 : 2.018 επί 22.147, ποσοστό 9,1 %

1987 : 2.209 επί 27.906, ποσοστό 7,9 %

1988 : 2.083 επί 31.616 ποσοστό 6,6 %

Στις σωματικές βλάβες με το αυτοκίνητο τα ποσοστά κατέρχονται. Συγκεκριμένα:

1985 : 1.029 επί 20.252 σύνολο γ.ε., ποσοστό 5,08%

1986 : 1.220 επί 22.147 σύνολο γ.ε., ποσοστό 5,5%,

1987 : 1.390 επί 27.906 σύνολο γ.ε., ποσοστό 4,9%

1988 : 1.697 επί 31.616 ποσοστό 2,2%

Όσον αφορά τις γυναίκες που διέπραξαν απλές κλοπές, τα ποσοστά, σε σχέση με την όλη γ.ε., είναι:

1985 : 371 επί 20.252, ποσοστό 1,8%

1986 : 503 επί 22.147, ποσοστό 2,2%

1987 : 505 επί 27.906, ποσοστό 1,8%

1988 : μη συγκρίσιμα στοιχεία

Οι Γ. διαρρήκτες και γενικά δράστες διακεκριμένων κλοπών εκπροσωπούν ασήμαντο αριθμό.

Υψηλότερο είναι το ποσοστό των Γ. δραστών εξυβρίσεων πάντα σε σχέση με την όλη γ.ε., και συγκεκριμένα

1985 : 566 επί 20.252, ποσοστό 2,7%

1986 : 668 επί 22.147, ποσοστό 3,0%

1987 : 817 επί 27.906, ποσοστό 2,9%

1988 : 1.081 επί 31.616 ποσοστό 3,4%

Τέλος στις εκ προθέσεως σωματικές βλάβες οι Γ. δράστες εμφανίζουν το εξής ποσοστό σχετικά με τη συνολική γ.ε.

1985 : 495 επί 20.252, ποσοστό 2,4%

1986 : 641 επί 22.147, ποσοστό 2,8%

1987 : 790 επί 27.906, ποσοστό 2,8%

1988 : 912 επί 31.616 ποσοστό 2,9%

Έτσι οι γυναίκες δράστες ποινικών αδικημάτων στην Ελλάδα είναι κυρίως παραβάτιδες ειδικών ποινικών νόμων, από δε τα εγκλήματα του Π.Κ. διαπράττουν κυρίως

εξυβρίσεις, σωματικές βλάβες και απλές κλοπές, πολύ λίγες ανθρωποκτονίες και διακεκριμένες κλοπές και σχεδόν καθόλου ληστείες.

Ανάλογη είναι και η ποιοτική εικόνα μιάς άλλης μεσογειακής χώρας της **Ιταλίας** (Πίνακας 26).

Μετά την παιδοκτονία, που διαπράττεται μόνο από Γ. και οι Α. μπορούν να είναι μόνο συνεργοί (εξ ου και το ποσοστό γυναικειάς συμμετοχής είναι 75%) έρχονται οι εξυβρίσεις και δυσφημήσεις και έπονται οι συμπλοκές - καυγάδες.

Συγκεκριμένα, το 1982 οι γυναικειές καταδίκες για τις πρώτες εκπροσωπούσαν το 35,5% του συνόλου των καταδικών γι' αυτές της πράξεις (εξυβρίσεις -δυσφημήσεις) και οι δεύτερες το 27,9% του συνόλου των καταδικών για τις πράξεις αυτού του είδους (συμπλοκές - καυγάδες). Τρίτες έρχονται οι γυναικειές καταδίκες για εγκλήματα κατά της δημόσιας οικονομίας και πίστης (16%), τέταρτες για πράξεις κατά των ηθών (11,2%), πέμπτες για απάτες (10,4%), έκτες οι καταδίκες για κλοπές (10,1%), όπως προκύπτει από τον πίνακα 26.

Ωστόσο η εικόνα αυτή της ποσοστιαίας συμμετοχής των Ιταλίδων στις καταδίκες δημιουργεί εσφαλμένες εντυπώσεις. Έτσι οι καταδίκες για παιδοκτονία –με εκτός συναγωνισμού ποσοστό 75%– είναι όλες κι' όλες 6, ενώ οι καταδίκες για κλοπές που εμφανίζονται με ποσοστό 10,1% είναι 2.222 και αυτές που αναφέρονται σε πράξεις κατά της δημόσιας οικονομίας και πίστης με ποσοστό 16% σε απόλυτους αριθμούς είναι 7.773.

Όσο για τις καταδίκες για εξύβριση και δυσφήμιση, που έρχονται, μετά τις παιδοκτονίες, ποσοστιαία πρώτες, είναι όλες κι' όλες 82. Εκείνες που παρουσιάζουν και αριθμητικά ενδιαφέρον είναι οι καταδίκες για συμπλοκές και εγκαταλείψεις αβοήθητων προσώπων που είναι 480 (ποσοστό 27,9% επί του συνόλου των καταδικών όπως είπαμε).

ΠΙΝΑΚΑΣ 26 (Ιταλία)*

Καταδικασθέντες για μερικά είδη εγκλημάτων κατά φύλο κατά το έτος 1982

Εγκλήματα	απόλυτοι αριθμοί		ποσοστά		
	A	Γ.	A.+Γ.	A.	B.
Ανθρωποκτονία	537	36	573	93,7	6,3
Παιδοκτονία γιά λόγους τιμής	2	6	8	25,0	75,0
Άλλα εγκλήματα κατά της ζωής	3.675	209	3.884	94,6	5,4
Χτυπήματα - Τραύματα	2.161	243	2.404	89,9	10,1
Ρήξεις (συμπλοκές), εγκατάλειψη αβοήθητων	1.242	480	1.722	72,1	27,9
Ιδιωτική βία, απειλή	937	95	1.032	90,8	9,2
Εξυβρίσεις και δυσφημήσεις	149	82	231	64,5	35,5
Κατά της οικογένειας	1.016	145	1.161	87,5	12,5
Κατά των ηθών	1.550	196	1.746	88,8	11,2
Κλοπές	19.724	2.222	21.946	89,9	10,1
Ληστείες - διαρπαγές βλάβες ξένης περιουσίας	4.609	369	4.978	92,6	7,4

Συνέχεια Πίνακα 26

Απάτες	6.742	783	7.525	89,6	10,4
Κατά της δημόσιας οικον. και πίστης	40.771	7.773	48.544	84,0	16,0
Παράνομη βία, αντίσταση και περιύβριση (κατά αρχής)	3.835	332	4.167	92,0	8,0
Άλλα εγκλήματα	18.075	3.378	21.453	84,3	15,7
Σύνολο	105.025	16.349	121.374	86,5	13,5

* Πηγή: S. CORRADO, Statistica Giudiziaria, Rimini, Maggioli, 1986, σ. 198.

Η **Πορτογαλία** κατά την έκθεση - απάντηση που έστειλε στον ΟΗΕ στο σχετικό ερωτηματολόγιο που αυτός απηύθυνε σε όλα τα κράτη - μέλη, εμφανίζει μιά παράδοξη εικόνα γ.ε. Από το 1970 ως το 1982 παρουσιάζεται σταθερά μεγάλη υπεροχή σωματικών βλαβών με δεύτερες τις πράξεις δυσφήμισης και συκοφαντικής δυσφήμισης. Δηλαδή παρουσιάζει, σε εντονότερο βαθμό, το ελληνικό φαινόμενο της υψηλής γ.ε. σε σωματικές βλάβες και πράξεις κατά της τιμής (στην Ελλάδα κυρίως σε εξυβρίσεις). Τις πράξεις κατά της περιουσίας γενικά και ειδικά τις κλοπές ούτε καν περιλαμβάνει στο στατιστικό πίνακα που κατέθεσε.⁽¹⁾ Και αυτό είναι το πλέον ασυνήθιστο.

Πάντως δεν θα έπρεπε να αρνηθούμε ότι σε προσβολές της τιμής και επιθέσεις (συμπλοκές - σωματικές βλάβες) οι Γ. του νότιου ευρωπαϊκού - μεσογειακού χώρου παρουσιάζουν αυξημένη επίδοση (Ελλάδα, Πορτογαλία, Ιταλία). Το φαινόμενο αυτό είναι πιθανό να έχει σχέση και με ανάλογες κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες, αλλά και με κλιματολογικές συνθήκες με χαρακτηριστικούς αντίτυπους. Περισσότερες συγκατοικήσεις σε ίδιες αυλές ή λαϊκές πολυκατοικίες συνωστιζομένων οικογενειών και μάλιστα φτωχών και πολυμελών, σε συνδυασμό με τον ευέξαπτο μεσογειακό χαρακτήρα είναι πιθανοί αιτιώδεις παράγοντες της μεγαλύτερης συχνότητας σ' αυτές τις χώρες των καυγάδων με χειροδικίες και εξυβρίσεις.

Περίεργα είναι και τα σχετικά στοιχεία τα οποία προέκυψαν από τη σύνθεση των απαντήσεων 61 κρατών σε ερωτηματολόγιο που έστειλε ο ΟΗΕ σε όλα τα Κράτη-Μέλη⁽¹⁾.

Εκτός από το γεγονός ότι οι απαντήσεις καλύπτουν μειοψηφία των Κρατών - Μελών,⁽²⁾ επιθυμούμε να τονίσουμε τη **σχετική αξία των στατιστικών αυτών**, ιδίως των πολυάριθμων εκείνων κρατών που δεν συνόδευσαν τις απαντήσεις με στοιχεία.⁽³⁾ Η **άθροιση**, μάλιστα, στατιστικών στοιχείων διαφόρων προελεύσεων, βαθμού ακρίβειας και στατιστικών μεθόδων, καθιστά άκρως αμφισβητήσιμη τη συναγωγή συμπερασμάτων σε παγκόσμια κλίμακα.

1. Βλ. αρχή αυτού του κεφαλαίου.

2. Τα περισσότερα κράτη δεν απάντησαν, μερικά δε (Αυστραλία και Μεγ. Βρετανία) έστειλαν περισσότερες από μια απαντήσεις, κατά μεγάλες περιοχές της χώρας τους. Βλ. έγгр. HE A / Conf. 121/17, 1η Ιουλίου 1985, και ADD I, 9 Ιουλίου 1985.

3. Αυτό αναφέρεται και στην ίδια την παραπ. αναφερόμενη έκθεση του Γεν. Γραμματέα σ. 17, παρ. 30. Βλ. λεπτομερέστερη κριτική μας στο Α' Κεφ. Τρίτο, σ. 140 επ.

Δεν θα θέλαμε, συνεπείς προς τους γενικούς ενδοιασμούς μας τους σχετικούς με την αξία των στατιστικών, να κλείσουμε αυτό εδώ το κεφάλαιο χωρίς να αναφέρουμε μερικά αποτελέσματα ερευνών «self report» (απαντήσεων σε ερωτηματολόγια, στα οποία οι εξεταζόμενοι απαντούν αν διέπραξαν ορισμένες πράξεις, από τις αναφερόμενες στον πίνακα του ερωτηματολογίου). Οι έρευνες αυτές έγιναν σε αγόρια και κορίτσια.

Οι ερευνητές ξεκίνησαν με την πρόθεση να αποδείξουν ότι τα κύρια πορίσματα των στατιστικών τα σχετικά με τις ιδιαιτερότητες της γ.ε. είναι αβάσιμα.

Κάποιοι ερευνητές ισχυρίστηκαν ότι οι έρευνες απέδειξαν πως τα κορίτσια εγκληματούν όπως και τα αγόρια, αλλά με τις εξής δύο «ελαφρές» («slight») διαφορές: ότι τα αγόρια εγκληματούν συχνότερα· ότι, ενώ οι παραβατικές συμπεριφορές κοριτσιών και αγοριών σχετικά με απλώς κοινωνικά παρεκκλίνουσα συμπεριφορά (μέθη, ναρκωτικά, διανυκτέρευση έξω από το σπίτι) και αδικήματα κατά της περιουσίας (κλοπή κ.λπ.) είναι παρόμοιες (very similar), τα αγόρια διαπράττουν περισσότερες πράξεις βίας (συγκρούσεις συμμοριών, ένοπλη επίθεση κ.λπ.) και βαρύτερες προσβολές της ιδιοκτησίας.⁽¹⁾ Με άλλα λόγια, επιβεβαιώθηκαν οι ιδιαιτερότητες που προκύπτουν στατιστικά (ποσοτικές ή ποιοτικές).

Ανάλογα αποτελέσματα δικών τους ερευνών ανέφεραν και οι Wise⁽²⁾, Jensen και Eve⁽³⁾ και Johnson⁽⁴⁾ με την εξής, όμως, αξιόλογη διαφορά: ότι κατά τις απαντήσεις των self - reports η ποσοτική διαφορά α.ε. προς γ.ε. (ανηλίκων) είναι μικρότερη από αυτήν που προκύπτει από τις στατιστικές. Ο Johnson έφθασε μάλιστα σε σχέση 1,50 παραβατικότητα αγοριών προς 1 παραβατικότητα κοριτσιών.

Άλλοι, όμως, ερευνητές διαπίστωσαν μεγαλύτερη ποσοτική διαφορά, όπως ο Hindelang που βρήκε 2,56 (παραβατικότητα αγοριών) προς 1 (παραβατικότητα κοριτσιών)⁽⁵⁾ και άλλοι ακόμη περισσότερο⁽⁶⁾.

Όσον αφορά το είδος της παραβατικότητας θεωρώ σημαντικό ότι οι παραβατικές πράξεις που αναφέρονται στα ερωτηματολόγια είναι τέτοιες που δεν μπορούν να χρησιμεύσουν για τη συναγωγή συμπερασμάτων για την πραγματική εγκληματικότητα των ενηλίκων Α. και Γ.

Έτσι, ανάμεσα στις 43 παραβατικές συμπεριφορές της έρευνας των West και Farrington⁽⁷⁾ της A. Campbell και της Jamison⁽⁸⁾ είναι και οι εξής: πήγα με ποδήλατο το βράδυ χωρίς φώτα· οδήγησα το αυτοκίνητο ή σκούτερ όταν ήμουν κάτω από 16 ετών· πήγα σε pub (ταβέρνα) κάτω των 16· εκάπνισα σιγαρέττα κάτω των 15· και άλλες ανάλογες. Είναι φανερό ότι η παραβατικότητα των ανηλίκων είναι κάτι τελείως διαφορετικό από την εγκληματικότητα των ενηλίκων. Δεδομένου δε ότι οι Γ., όπως προ-

1. S.A. CERNKOVICH και P.C. GIORDANO, A Comparative Analysis of Male and Female Delinquency, στο *Sociological Quarterly*, T. 20, σσ. 131-145 και J. WEISS, Liberation and Crime. The Invention of the New Female Criminal, στο *Crime and Social Justice*, T. 6, σσ. 17-27.

2. N.B. WISE, Juvenile Delinquency Among Middle Class Girls, στο έργο E.W. VAZ (Ed.) *Middle Class Juvenile Delinquency*, N. Υόρκη, Harper Row, 1967, σσ. 179-188.

3. G. JENSEN and R. EVE, Sex Differences in Delinquency, στο *Criminology*, T. 13, σσ. 427-448.

4. E.R. JOHNSON, Juvenile Delinquency and its Origins, Λονδίνο, Cambridge Univ. Press, 1979.

5. B.L. HINDELANG ο.π., το σχετικό πίνακα των αποτελεσμάτων στη σ. 525.

6. Βλ. σχετικές έρευνες ANNE CAMPBELL, Girl Delinquents, Οξφόρδη, B. Blackwell 1981, σσ. 15-25. Βλ. και M. LEBLANC, La délinquance à l'adolescence: de la délinquance cachée et de la délinquance apparente, στα *Annales de Vancresson*, 1977/14, σ. 24.

7. Βλ. WEST και FARRINGTON, ο.π.

8. Βλ. A. CAMPBELL, ο.π., (εκεί αναφέρεται και η JAMISON).

κύπτει από όλες τις στατιστικές και τις έρευνες, διαπράττουν κυρίως ελαφρότερες ποινικές παραβάσεις, είναι φυσικό και τα κορίτσια σ' αυτές τις όχι σοβαρές παραβατικές συμπεριφορές να παρουσιάζουν υψηλά ποσοστά τα οποία επ' ουδενί λόγω, όμως, μπορεί να θεωρηθεί ότι επιτρέπεται να λαβαίνονται υπ' όψη και για τον υπολογισμό των εγκληματικών συμπεριφορών των ενηλίκων, που είναι συνήθως σοβαρότερες και άλλου είδους.

Οι J. Cowie κλ.⁽¹⁾ που έχουν ως αντικείμενο έρευνας σοβαρότερες παραβατικές συμπεριφορές, καταλήγουν στο ότι η παρεκκλίνουσα συμπεριφορά των κοριτσιών διαφέρει πλήρως από των αγοριών και είναι ελαφρότερη και πολύ λιγότερο κοινωνικά επικίνδυνη.

Επί πλέον, όπως παρατηρεί η Heidensohn,⁽²⁾ και οι self-report έρευνες έχουν τις αδυναμίες τους, όπως και οι στατιστικές. Όχι σπανίως ψεύδονται οι ερωτώμενοι. Αλλά και η αντιπροσωπευτικότητα του δείγματος είναι αμφίβολη και η επιλογή των συμπεριφορών για τις οποίες ερωτώνται οι εξεταζόμενοι νεαροί και νεαρές συχνά ακατάλληλη για τη συναγωγή συμπερασμάτων για την εγκληματικότητα των ενηλίκων, προσθέτουμε εμείς.

Ο Gold⁽³⁾ και οι Smith και Visser⁽⁴⁾ δέχονται ότι μπορεί τα εγκλήματα των κοριτσιών να υποαντιπροσωπεύονται κάπως στις στατιστικές, αλλά είναι αξιοσημείωτο ότι, ουσιαστικά, τόσο τα στατιστικά όσο και τα self-report στοιχεία βαίνουν παράλληλα. Όπως παρατηρεί ο St. Box, πρόκειται για ειρωνικό αποτέλεσμα, αφού οι περισσότεροι ερευνητές ξεκίνησαν με την ιδέα ότι θα αποδείξουν το αντίθετο. Ωστόσο ελάχιστες Γ. βρέθηκαν να συμμετέχουν στο οργανωμένο έγκλημα ή σε σοβαρά εγκλήματα σωματικών ή περιουσιακών βλαβών.⁽⁵⁾

Και η έρευνα της Mawby κατέληξε στο συμπέρασμα ότι «.... υπάρχει σημαντική διαφορά ανάμεσα στα φύλα. Ενώ τα κορίτσια ήταν περισσότερο βεβαρημένα με φυγοπονία, τα αγόρια ήταν σημαντικά περισσότερα με εγκλήματα».⁽⁶⁾

Η Heidensohn, μάλιστα, μετά γενική θεώρηση των σχετικών ερευνών και στατιστικών, καταλήγει στο ότι το γενικό πόρισμα που βγαίνει είναι, ότι οι Γ. τελούν πολύ λίγα εγκλήματα. Τα πλείστα από αυτά (περίπου το 80% σήμερα) συνίστανται σε εγκλήματα κατά της περιουσίας, όχι από τα βαρύτερα μάλιστα⁽⁷⁾. Εγώ προσθέτω και το σοβαρό αριθμό των παραβάσεων ορισμένων ειδικών ποινικών νόμων, που, όμως, δεν αντιπροσωπεύουν υψηλά ποσοστά Γ. πάνω στις συνολικές (Α. και Γ.) παραβάσεις του καθενός από αυτούς τους ειδικούς νόμους.

1. Βλ. J. COWIE, B. COWIE και E. SLATER, *Delinquency in Girls*, Λονδίνο, Heinemann, 1968, σ. 43.

2. Βλ. HEIDENSOHN, ο.π., σελ. 10.

3. Βλ. M. GOLD, *Delinquent Behavior in an American City*, Καλιφόρνια, Brooks - Cole, 1970, σ. 121.

4. Βλ. D.A. SMITH και A.C. VISHNER, *Sex and Involvement in Deviance στην American Sociol. Review*, 1980, T. 45, σ. 691.

5. Βλ. ST. BOX, *Power, Crime and Mystification*, Λονδίνο, Tavistock, 1983, σ. 169.

6. Βλ. R. MAWBY, *Sex and Crime, the Results of a Self-Report Study*, στο *Brit. J. of Sociology*, 1980, T. 31, σ. 535 και σ. 541.

7. Βλ. HEIDENSOHN, ο.π., σ. 10.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΥΠΑΡΧΕΙ ΑΥΞΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ;

Το ερώτημα που θέτουμε σ' αυτό το κεφάλαιο είναι: βαίνουμε πράγματι προς αύξηση και επιβάρυνση της γ.ε. και μάλιστα άξίες λόγου;

Χρήσιμο θεωρούμε να διασαφίσουμε ότι όταν σ' αυτό το μελέτημα μιλάμε για «αύξηση» της γ.ε. εννοούμε σε σχέση με την α.ε. Αν και οι δύο αυξάνουν με τον ίδιο ρυθμό, η αύξηση αυτή δεν αποτελεί ιδιαιτερότητα της γ.ε. Όταν, εξ άλλου, μιλάμε για «επιβάρυνση» της γ.ε., εννοούμε την ελάττωση της απόστασης της αναλογίας α.ε. και γ.ε. στα βαρειά εγκλήματα.

Αν είναι αμφισβητήσιμη η ακρίβεια των στατιστικών εγκληματικότητας γενικά⁽¹⁾, είναι πολύ περισσότερο αμφισβητήσιμη η αξιοπιστία της συγκριτικής παραβολής στατιστικών διαφόρων εποχών, ακόμα περισσότερο αν οι συγκρινόμενες στατιστικές είναι και διαφόρων χωρών. Γιατί από εποχή σε εποχή και από χώρα σε χώρα διαφέρουν οι πράξεις που ποινικοποιούνται, τα συστήματα εξιχνίασης των εγκλημάτων ως προς τα τεχνικά μέσα, καθώς και η εκάστοτε καθοριζόμενη, βάσει των συγκυριών του συγκεκριμένου χρονικού σημείου, σειρά σπουδαιότητας των εγκλημάτων στα οποία επικεντρώνεται η προσοχή των δικτυικών αρχών. Αλλά και οι κατηγορίες προσώπων που η κάθε κοινωνία θεωρεί ως πιθανότερες τροφοδότριες της εγκληματικότητας, οι κατηγορίες στις οποίες πρέπει να επιδειχθεί, για λόγους σκοπιμότητας, μεγαλύτερη αυστηρότητα ή επιείκεια, μεταβάλλονται σε συσχετισμό με το χώρο και την εποχή. Ας μην ξεχνάμε ακόμα και ότι οι αριθμοί των αστυνομικών αλλά ιδίως των δικαστικών στατιστικών από πολλούς ερμηνεύονται ως δηλωτικοί απλώς των ορίων δυνατότητας των αρχών αυτών να ασχοληθούν με τη δίωξη ή τιμώρηση εγκλημάτων. Υπάρχει ένα αριθμητικό όριο υποθέσεων που οι αρχές αυτές δεν μπορούν να υπερβούν όπως είναι οργανωμένες και με το ρυθμό λειτουργίας τους που επικρατεί σε κάθε χώρα και εποχή. Όλα αυτά έχουν αντίκτυπους στους στατιστικούς αριθμούς. Τέλος, μην ξεχνάμε τη διαφορά ειδών και μεθόδων στατιστικής και την περισσότερο ή λιγότερο επιστημονικά σωστή και πλήρη εφαρμογή τους από χώρα σε χώρα και από εποχή σε εποχή.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι μιά συγκριτική παραβολή, διαχρονική και διαχωρική, της γ.ε. σε διεθνές επίπεδο παρουσιάζει δυσχέρειες σχεδόν ανυπέρβλητες. Η αποκλειστικά διαχρονική εξέταση σε μιά και την ίδια χώρα περιορίζει τις πιθανότητες σφαλμάτων, ιδίως αν εξετασθούν προκαταρκτικά και όσο το δυνατόν πληρέστερα οι τυχόν αλλαγές μεταβλητών σ' αυτή τη χώρα –μερικές από τις οποίες αναφέ-

1. Βλ. παραρ. Κεφ. Πρώτο, σ. 85 και τις εκεί παραπομπές.

ραμε αμέσως παραπάνω— που επιδρούν στη στατιστική αλλοίωση της πραγματικής εγκληματικής φαινομενολογίας.

Γιά όλους τους παραπάνω λόγους θα προτιμήσω να αναφέρω στατιστικά στοιχεία ορισμένων χωρών που δίνουν κάποια εικόνα της εξελικτικής τάσης της γ.ε. στην κάθε χώρα, χωρίς να συγκρίνω την εικόνα αυτή με ανάλογες άλλων χωρών (για να κρίνω, π.χ., ποιās χώρας η γ.ε. αυξάνει περισσότερο από μιά άλλη και μάλιστα σε τι ακριβώς ποσοστό). Θα σημειώσω μόνο σε ποιές χώρες εμφανίζεται αύξηση ή όχι.

Πρώτα όμως θεωρώ σκόπιμο να διατυπώσω μερικές γενικές παρατηρήσεις.

Πρώτη παρατήρηση. Αξίζει να σημειωθεί ότι στις χώρες που λειτουργεί επί μακρό χρονικό διάστημα αξιόλογη στατιστική υπηρεσία, αν συγκρίνουμε τα νεώτερα ποσοστά γ.ε. σε σχέση με πολύ παλαιότερα, εμφανίζεται μείωση και όχι αύξηση της γ.ε.

Συγκεκριμένα, στη Δανία το 1870 οι Γ., εκπροσωπούσαν το 28% του συνόλου των καταδικασθέντων, ενώ το 1937 λιγότερο από το 10% Κατά τον πόλεμο παρουσιάστηκε μιά ενδιάμεση αύξηση που το 1943 έφθασε σε 14,6%, ύστερα από τον πόλεμο το ποσοστό παρέμεινε λίγο-πολύ σταθερό 8%.⁽¹⁾ Και είναι μιν αλήθεια ότι η αποποινικοποίηση της πορνείας σ' αυτή τη χώρα το 1906 αποτελεί λόγο μείωσης των γυναικείων καταδικών, αλλά μόνο μερικά, γιατί μείωση παρατηρείται, π.χ., και στην κλοπή (74 στις 100.000 ενήλικες Γ. το 1870, 32 στις 100.000 το 1960), πράξη άσχετη με την πορνεία ⁽²⁾

Ενδιαφέρων είναι ο Πιν. 27, που παραθέτει το ποσοστό των γυναικείων καταδικών στη Δανία επί μιά εκατονταετία. Η συνεχής μείωση είναι σαφής (1832-1840: 29,5%, 1933-1937: 9,9%).

ΠΙΝΑΚΑΣ 27 (Δανία)*

Ποσοστό Γ. που καταδικάστηκαν (από 1832 ως 1937 πάνω στο συνολικό αριθμό καταδικασθέντων).

Έτη	% γυν.
1832-1840	29,5
1841-1855	27,8
1856-1865	26,4
1866-1870	27,8
1871-1880	26,4
1881-1890	25,9
1891-1900	24,6
1901-1905	20,8
1906-1910	13,8
1911-1915	13,9
1916-1920	13,6
1921-1925	13,9
1926-1932	10,3
1933-1937	9,9

* Πηγή: Hurwitz - Christiansen, Criminology, Λονδίνο, Allen και Unwin, 1983, σ. 261.

1. Βλ. HURWITZ-CHRISTIENSEN, Criminology, Λονδίνο κλπ., Allen and Unwin, 1983, σ. 261.

2. HURWITZ - CHRISTIANSEN, ο.π., σ. 261.

Χαρακτηριστική είναι και η στατιστική απεικόνιση της επί μακρό χρονικό διάστημα εξέλιξης της γ.ε. στην **Ιταλία**. Η μείωση είναι σαφής. Ο πίνακας 28 καταρτίσθηκε από μας, ώστε συνοπτικά, ανά δεκαετία από το 1890, να προβάλει την εξελικτική πορεία της γ.ε. σ' αυτή τη χώρα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 28 (Ιταλία)*

Αριθμός και Αναλογία α.ε. προς γ.ε. (ανά δεκαετία)

Έτος	Α.Γ.	Α	Γ	%Γ/Α.Γ.	Σχέση Α.-Γ.
1890	131.162	107.178	23.984	18,2	4:1
1900	180.834	148.004	32.830	18,1	4:1
1910	141.527	115.913	25.614	18,0	4:1
1920	101.871	80.319	21.552	21,1	4:1
1930	128.565	107.467	20.918	16,2	5:1
1940	114.517	99.801	14.716	12,8	7:1
1950	140.048	110.035	30.013	21,4	4:1
1960	130.928	δεν υπάρχουν, αντ' αυτών:			
1961	120.259	98.966	21.293	17,7	5:1
1970	65.295	54.598	10.697	16,3	5:1
1980	134.342	116.089	18.253	13,5	6:1
1983	124.463	107.330	17.330	13,9	6:1

* Ο πίνακας καταρτίσθηκε από μάς με βάση στοιχεία από το έργο της Commissione Nazionale per la realizzazione della parità tra uomo e donna, *La criminalità femminile in Italia*, Ρώμη, 1987, σσ. 19-21.

Το ίδιο φαινόμενο παρατηρείται και στη Γερμανία: 20% καταδίκες Γ. το 1882-3, 12% το 1932-3 και 19% το 1978⁽¹⁾.

Στην Αγγλία, το 1805 οι Γ. δράστες αντιπροσώπευαν το 33%, μετά τον β' παγκόσμιο πόλεμο το 10-12%⁽²⁾ και το 1985 το 19%⁽³⁾.

Στη Γαλλία, το 1826 ως το 1850.οι Γ. ήταν το 20% των δραστών εγκλημάτων, ενώ μετά τον β' παγκόσμιο πόλεμο ήταν 10% και το 1982 18,2% (146.289 Γ. επί 801.036 συνόλου δραστών)⁽⁴⁾.

1. Βλ. EXNER, *Kriminologie*, Βερολίνο, 1949, σ. 139.

2. HURWITZ - CHRISTIANSEN, ο.π., σ. 261.

3. Δηλαδή 2.297 Α. και 443 Γ. στους 100.000. Στατιστική του Home Office 1986 α.

4. *Annuaire Statistique de la Justice*, 1984, σ. 103, βλ. και παραρ. πίν. 3. Τα καλύτερα στοιχεία από HURWITZ - CHRISTIANSEN, ο.π.

Στη **Νορβηγία**, τα χρόνια 1860-1870 ήταν 20% και τα τέλη του 1950, 5%⁽¹⁾.

Βέβαια σε ορισμένες χώρες η μείωση οφείλεται μερικά σε αποποινικοποίηση ορισμένων πράξεων, ιδίως της πορνείας, αλλά δεν πρέπει να παραβλέψουμε το γεγονός ότι στις τελευταίες δεκαετίες προστέθηκαν και νέα είδη αξιόποινων πράξεων, όπως παραβάσεις ΚΟΚ, νομοθεσίας για εμπορία και χρήση τοξικών ουσιών, παραβάσεις ΓΟΚ (ιδίως στην Ελλάδα) κ.λ. ή αυξήθηκε η συμμετοχή των Γ. σε πράξεις ουσιαστικά μη εγκληματικές στις οποίες άλλοτε δεν μετείχαν (π.χ. σε δυναμικές εκδηλώσεις για την ειρήνη, την προστασία του περιβάλλοντος κ.λ.) που καταλήγουν κάποτε σε αξιόποινες συγκρούσεις με την Αστυνομία, πράξεις που οι παλιές ποινικές νομοθεσίες και ιδίως η κοινωνική πράξη αγνοούσαν και στις οποίες η συμμετοχή των γυναικών είναι σχετικά υψηλότερη από πολλά παραδοσιακά ποινικά αδικήματα.

Δεύτερη παρατήρηση: Θα πρέπει να τονισθεί ότι οι αναφερόμενες συχνά από στατιστικές ή συγγραφείς ποσοστιαίες αυξήσεις της γ.ε. είναι ιδιαίτερα παραπλανητικές. Τούτο επειδή πρόκειται για πολύ μικρούς αριθμούς. Έτσι, π.χ., μιά αύξηση, μιά χρονιά, των ανθρωποκτονιών που διέπραξαν οι Γ. από 4 σε 6 (που μπορεί να είναι και τυχαία), σημαίνει αύξηση κατά 50%, ενώ, την ίδια χρονική περίοδο, μιά αύξηση των ανθρωποκτονιών που διαπράττουν οι Α από 100 σε 140 σημαίνει αύξηση κατά 40%, δηλαδή ποσοστιαία αύξηση μικρότερη από των Γ., ενώ πραγματικά πρόκειται για αύξηση πολύ σοβαρότερη. Όπως πολύ σωστά παρατηρεί η Leonard, αναφέροντας συγκεκριμένο πραγματικό παράδειγμα, όταν κάποιος πληροφορείται ότι οι κλοπές με διάρρηξη που διαπράχθηκαν από Γ. αυξήθηκαν στις ΗΠΑ μεταξύ του 1960 και του 1972 κατά 168%, η εντύπωση που δημιουργείται είναι τελείως διαφορετική παρά αν πληροφορηθεί ότι το 1972 το 94,9% των συλληφθέντων γι' αυτή την πράξη ήταν Α. και μόνο το 5,1% ήταν Γ.⁽²⁾

Η ποσοστιαία αύξηση της γ.ε. χωρίς σύγκριση και αντιπαραβολή με την αντίστοιχη αριθμητική (ποσοτική) εξέλιξη μπορεί να οδηγήσει σε πλάνη και κατ' άλλο τρόπο. Να εμφανίζει, π.χ., αύξηση της γ.ε. πάνω στη συνολική εγκληματικότητα, ενώ η γ.ε. έμεινε ποσοτικά αμετάβλητη αλλά απλώς μειώθηκε η α.ε.

Παραθέτω το εξής σουηδικό παράδειγμα που αφορά συγκριτική εξέλιξη σε τρία διαφορετικά χρονικά σημεία της γ.ε. και της α.ε. (Πίν. 29). Ενώ ο αριθμός των τελουμένων από τις Γ. εγκλημάτων παραμένει σταθερά 10, το ποσοστό γ.ε. αυξάνει επειδή μειώνεται η α.ε. Τονίζω ότι δεν πρόκειται για πραγματική στατιστική, αλλά απλώς για παράδειγμα, κατασκευασμένο για την κατανόηση της παραπάνω θέσης.

1. Βλ. HURWITZ-CHRISTIANSEN, ό.π.

2. Βλ. E. LEONARD, ό.π., σ. 42. Πρβ. και A. MORRIS, ό.π., σ. 35.

ΠΙΝΑΚΑΣ 29 (Σουηδία)*

Παράδειγμα:

Δράστες	Αριθμός	%	Αριθμός	%	Αριθμός	%
Άνδρες	90	90	80	89	70	88
Γυναίκες	10	10	10	11	10	12
Σύνολο	100	100	90	100	80	100

* Πηγή: Εθνική Σουηδική Στατιστική, ο.π., σ. 11.

Τρίτη παρατήρηση: Πρέπει να ληφθεί υπ' όψη η διαπίστωση ότι κατά τις τελευταίες δεκαετίες ενισχύθηκε η αυστηρότητα μεταχείρισης των Γ. από τα διάφορα όργανα του όλου συστήματος ποινικής καταστολής, μετά την εμφάνιση ιδίως του ριζοσπαστικού «απελευθερωτικού κινήματος» (Liberation Movement) των Γ..⁽¹⁾ και του κώδωνα κινδύνου που σήμαναν μερικοί εγκληματολόγοι –ανάμεσά τους και Γ.– για την προσεχή εμφάνιση της «νέας γυναίκας εγκληματία» («New Female Criminal») σαν απόρροιας ακριβώς της αλλαγής ρόλου και συνθηκών ζωής των Γ. και της αύξησης ευκαιριών διάπραξης σοβαρότερων, ιδίως οικονομικών, εγκλημάτων μετά τη διεύρυνση της Γ. σε πολλά και υψηλότερα σε ποιότητα και βαθμό είδη απασχόλησης.

Υστερα από τις παραπάνω γενικές παρατηρήσεις, ας δώσουμε μια ματιά σε μερικές στατιστικές χωρών υψηλής καταναλωτικής και οικονομικής στάθμης, χωρών όπου κάποια –μεγαλύτερη ή μικρότερη– αύξηση της γ.ε. έχει παρατηρηθεί και έχει δημιουργήσει μεγάλη ανησυχία κατά τις τελευταίες δεκαετίες.

Στη Σουηδία ο ρυθμός του ποσοστού αύξησης της γ.ε. γενικά εμφανίζεται τις τελευταίες δεκαετίες υψηλότερος από τον αντίστοιχο ανδρικό: Συγκεκριμένα, οι γυναίκες καταδικάσες το 1983 αυξήθηκαν συνολικά σε σχέση με το 1966 κατά ποσοστό 161% ενώ οι ανδρικές κατά 47%. Ειδικότερα, ενώ για τις παραβάσεις των ειδικών ποινικών νόμων (ιδίως του νόμου για την κυκλοφορία) οι γυναίκες που καταδικάστηκαν αυξήθηκαν κατά 990%, οι άντρες αυξήθηκαν κατά 99%. Οι πλείστες από αυτές τις πράξεις συνίστανται σε παραβάσεις των διατάξεων για την κυκλοφορία και η απότομη αύξηση στο γεγονός ότι ο αριθμός των Γ. που έγιναν οδηγοί τροχοφόρων αυξήθηκε υστερότερα και πιο απότομα από τους Α. Για τις παραβάσεις του ΠΚ, οι γυναίκες καταδικάσες αυξήθηκαν κατά 122% ενώ οι αντρικές κατά 35%.

Αξιοσημείωτο είναι ότι ενώ οι πράξεις των Γ. που στρέφονται κατά προσώπων εμφανίζουν την μεγαλύτερη ποσοστιαία αύξηση ανάμεσα στα αδικήματα του ΠΚ, ωστόσο τη μεγαλύτερη αριθμητική αύξηση εμφανίζουν οι πράξεις κατά της περιουσίας (βλ. Πίν. 30).

1. Δηλαδή κινήματος φεμινιστικού ακραίων κατευθύνσεων. Υπάρχουν διάφορες αποχρώσεις του φεμινιστικού κινήματος. Σήμερα τα ακραία, τα οποία μεσουράνησαν στη δεκαετία του 1965-1975, έχουν βασικά ξεπεραστεί. Πρβ. και παρακ. σ. 9 και παρακ. σ. 130 και 133.

ΠΙΝΑΚΑΣ 30 (Σουηδία)*
Καταδικασθέντες για εγκλήματα σε βαθμό κακουργήματος κατά τύπο
εγκλήματος και φύλο. Αύξηση το 1983 σε σύγκριση με το 1966

Τύπος εγκλήματος	Αύξηση το 1983		συγκριτικά με το 1966	
	Γυναίκες	Αντρες	Αριθμός	% αύξησης
Αριθμός	% αύξησης	Αριθμός	% αύξησης	
Σύνολο	2.940	161	12.746	47
Εγκλήματα ποινικού κώδικα	2.128	122	7.718	35
Εγκλήματα εναντίον προσώπων (Κεφ. 3-7)	149	304	2.354	104
Κακοποίηση	129	516	2.096	141
Υπεξαίρεση (κεφ. 8)	966	107	1.528	11
Κλοπή	761	115	5.804	132
Απάτη, κλεπταποδοχή (κεφ. 9-13)	795	112	2.075	49
Απάτη	548	117	403	15
Εγκλήματα ειδικών ποινικών νόμων	812	990	5.028	99
Εγκλήματα κυκλοφορίας εκ των οποίων για μέθη κατά την οδήγηση	387	730	1.780	38
Ποινικού νόμου κατά των ναρκωτικών	350	686	1.583	38
	137	77	579	54

* Πηγή: Εθνική Σουηδική Στατιστική, ό.π. σ. 57.

Στο Ηνωμένο Βασίλειο, συγκεκριμένα στην Αγγλία και Ουαλία, η αύξηση της εγκληματικότητας από το 1965 ως το 1985 είναι γενική για Α. και Γ. Η αναλογία προσώπων των δύο φύλων που κατηγορήθηκαν ή εκρίθηκαν ένοχοι για εγκλήματα, από 7 άνδρες προς 1 γυναίκα, έγινε 5 άνδρες προς 1 γυναίκα. Αλλά η διαφορά αυτή οφείλεται βασικά στην αλλαγή του τρόπου εφαρμογής του ποινικού νόμου από τις διωκτικές αρχές όταν πρόκειται για Γ. παραβάτιδες.⁽¹⁾ Γι' αυτό το λόγο, κυρίως, στις

1. Πολλοί ερευνητές συμφωνούν σ' αυτό. Βλ. M. HINDERLANG, *Decisions of Shoplifting, Victims to Invoke the Criminal Justice Process*, στο *Social Problems*, T. 21, τ. 4, 1974. A. MORRIS and L. GELSTHORPE, *False Clues and Female Crime*, στο *Women and Crime*, MORRIS and GELSTHORPE (Eds), Cambridge, 1981, T. GIBBENS, *England and Wales στο The Incidence of Female Criminality in the Contemporary World*, F. ADLER (Ed), Univ. Press, N. Υόρκη, 1981.

καταδίκες ο αριθμός των Γ., έμεινε περίπου σταθερός. Ειδικά για εγκλήματα βίας κατά προσώπων η αύξηση μεταξύ 1975 και 1985 ήταν 58% για τα εγκλήματα που διέπραξαν Γ. και 40% για εκείνα που διέπραξαν Α. Ωστόσο, αριθμητικά το 1985 οι μεν γυναικείες πράξεις ήταν 5.600 οι δε ανδρικές 50.900 (απλώς η αναλογία 10:1 έγινε 9:1).⁽¹⁾ Λεπτομερέστερη εικόνα παρέχουν οι δύο πίνακες δικαστικής στατιστικής, ο πρώτος των ετών 1959, 1969, 1974, (Πιν. 31), ο δεύτερος των ετών 1965, 1975 και 1985 (Πιν. 32).

Ο πίνακας 31 παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον, διότι σε μερικά αδικήματα εμφανίζεται ποσοστιαία αύξηση της γ.ε. μεγαλύτερη από την ανδρική, ενώ ο αριθμητικός όγκος εξακολουθεί να είναι ασυγκρίτως μικρότερος. Για παράδειγμα, στις μη επικίνδυνες για τη ζωή σωματικές βλάβες, το 1959 οι Α. δράστες στην Αγγλία ήταν 7.099 και οι Γ. 283. Το 1974 οι Α. δράστες έφθασαν στις 28.234 και οι Γ. στις 2.084. Αυτό σημαίνει ότι ενώ τα ανδρικά εγκλήματα αυτού του είδους περίπου τετραπλασιάστηκαν, τα γυναικεία περίπου επταπλασιάστηκαν, ωστόσο η απόσταση εξακολουθεί ουσιαστικά να είναι τεράστια ανάμεσα στην α.ε. και τη γ.ε. στις μη επικίνδυνες για τη ζωή σωματικές βλάβες.

Εκεί, όμως, που εμφανίζεται πολύ χτυπητά πόσο αβάσιμα εντυπωσιάζει η ποσοστιαία αύξηση όταν πρόκειται για μικρούς αριθμούς είναι στις ανθρωποκτονίες. Το 1959 καμιά Γ. δεν καταδικάστηκε για τέτοια πράξη ενώ το 1969, μία. Η ποσοστιαία αύξηση λοιπόν από το 1969 (1 Γ.), ως το 1974 (4 Γ.) είναι 400% (τετραπλασιασμός). Οι άντρες είχαν τελέσει 74 ανθρωποκτονίες το 1969 και 108 το 1974, δηλαδή παρουσιάζουν αύξηση λιγότερη από 50%. Ωστόσο είναι φανερό ότι η ανησυχητική αύξηση είναι η δεύτερη και όχι η πρώτη.

Πάντως σε όλα τα εγκλήματα εμφανίζεται στην Αγγλία αύξηση τόσο της γ.ε. όσο και της α.ε., σε μερικά όμως, όχι τα βαρύτερα, η αύξηση της γ.ε. εμφανίζει γοργότερο ρυθμό αυξητικό, όπως στην εμπορία κλοπιμαίων - κλεπταποδοχή, (από 565 το 1959 σε 2590 το 1974 Γ., από 5.505 σε 18.433 Α.). Δηλαδή, ενώ οι γυναικείες πράξεις έγιναν λίγο περισσότερο από 4,5 φορές πολυαριθμότερες, οι αντρικές πολλαπλασιάστηκαν λίγο περισσότερο από 3,3 φορές.

ΠΙΝΑΚΑΣ 31 (Αγγλία - Ουαλία)*

**Καταδικασθέντες Α. και Γ. από όλα τα Αγγλικά Δικαστήρια ασχέτως ηλικίας
(δεν περιλαμβάνει όλα τα εγκλήματα)**

Ποινικό Αδίκημα	1959		1969		1974	
	Α	Γ	Α	Γ	Α	Γ
Ανθρωποκτονία	35	—	74	1	108	4
Απόπειρα ανθρωποκτονίας	20	2	39	7	45	7

1. Βλ. Α. MORRIS, ο.π., 35, S. BOX και C. HALES, *Liberation and Female Criminality in England and Wales στο Brit. J. Crimin.*, T. 23, 1983, σ. 23, σ. 35, C. SMART ο.π.

Ποινικό Αδίκημα	1959		1969		1974	
	A	Γ	A	Γ	A	Γ
Άλλες σωματικές βλάβες χωρίς κίνδυνο ζωής	7.099	283	17.879	939	28.234	2.084
Κλοπή που εξετέλεσε υπάλληλος	7.199	1.304	8.815	1.389	9.969	1.855
Κλοπή από μηχανή	3.681	467	7.262	1.551	3.734	1.001
Εμπόριο κλοπιμαίων	5.505	565	17.483	1.895	18.433	2.590
Παραχάραξη, κιβδηλεία και θέση σε κυκλοφορία πλαστών νομισμάτων	1.676	948	2.048	911	2.535	1.046
Σκληρότητα σε παιδί	4		12	12	15	24
Αρπαγή παιδιού			5	8	7	10
Παράνομη άμβλωση	5	12	29	23	4	7
Σκληρότητα σε παιδί (ελαφρότερη)	340	301	156	187	76	95
Μέθη απλή	29.988	2.595	37.184	3.133	46.551	3.412
Μέθη με επιβαρυντικές περιστάσεις	28.140	1.812	34.919	1.785	44.801	3.093
Αδικήματα κατά της Δημόσιας Ασφάλειας	538	164	1.873	703	2.982	1.503
Άλλες παραβάσεις οδικής κυκλοφορίας	530.879	28.493	850.187	60.437	1.023.688	79.803

* Από Carol Smart, Women, Crime and Criminology, Λονδίνο, Routledge and Kegan Paul, 1976, επανεκδ. 1980, σ. 14.

Ο πίνακας 32 είναι νεώτερος και παρουσιάζει καταδίκες στην Αγγλία και Ουαλία ανά 100.000 κατοίκους ανά τρεις δεκαετίες, 1965, 1975 και 1985. Οι αυξήσεις τόσο της α.ε. όσο και της γ.ε. εμφανίζονται σημαντικά μεγαλύτερες μεταξύ 1965 και 1975 παρά μεταξύ 1975 και 1985. Πάντως ενώ η α.ε. εμφανιζόταν σε σχέση με τη γ.ε. λίγο λιγότερη από επταπλάσια το 1965, το 1985 εμφανίζεται λίγο λιγότερη από 5πλάσια, δηλαδή ο αυξητικός ρυθμός της α.ε. εμφανίζεται βραδύτερος.

ΠΙΝΑΚΑΣ 32 (Αγγλίας και Ουαλίας)*
Καταδικασθέντες Α. και Γ. ανά 100.000 κατοίκους

Έτος	A.	Γ.
1965	1.262	184
1975	2.072	398
1985	2.297	443

* Πηγή: Home Office, Criminal Statistics for England and Wales, 1986α και 1978.

Στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής εμφανίσθηκε μια σημαντική άνοδος της εγκληματικότητας γενικά στις δεκαετίες του 1960 και του 1970. Η γ.ε. υπερέβη σε ποσοστιαία αύξηση την ανδρική σε ορισμένα εγκλήματα. Σ' αυτή τη χώρα, ακριβώς, τα σχετικά προβλήματα εμφανίσθηκαν οξύτερα και προκάλεσαν τη μεγαλύτερη ανησυχία. Γι' αυτό θα σταθούμε περισσότερο στα στοιχεία των ΗΠΑ.

Τη γενική εικόνα παρουσιάζει ο πίνακας 9 συλληφθέντων Α. και Γ. στις ΗΠΑ το 1974 και το 1983⁽¹⁾.

Αυτός ο πίνακας δείχνει σημαντική αύξηση της εγκληματικότητας και των δύο φύλων, πάντα με υπεροχή, όχι μόνο αριθμητική αλλά και ποσοστιαία, των συλλήψεων των Α. γενικά, ιδίως όμως για σοβαρά εγκλήματα βίας.

Το πιο αξιοσημείωτο είναι ότι το ποσοστό συλλήψεων Γ. παρουσιάζει μείωση. Ιδίως όμως των κοριτσιών κάτω των 18 ετών το 1983 σε σχέση με το 1974, τόσο στο σύνολο των συλλήψεων όσο και ειδικά στις πράξεις βίας και τα βαρύτερα εγκλήματα, διότι ενώ το 1974 τα κορίτσια που συλλήφθηκαν ήταν το 31,6% των συλληφθέντων, το 1983 το ποσοστό κατέβηκε στο 21,4%⁽²⁾.

Πάντως και στην περίοδο της αυξητικής τάσης, μελέτες πάνω στις στατιστικές, ιδίως από την ομάδα του Darryl Steffensmeier, απέδειξαν, τόσο στα εγκλήματα βίας όσο και στα εγκλήματα κατά της περιουσίας, αύξηση των Γ. δραστών, με διατήρηση, όμως, πάντα της μεγάλης αριθμητικής υπεροχής των Α. δραστών. Μόνο στις απλές κλοπές και απάτες (ιδίως πληρωμή με ακάλυπτες επιταγές) ο γυναικείος ρυθμός αύξησης ήταν γοργότερος από τον ανδρικό, διατηρώντας και πάλι, όμως, σημαντική απόσταση αριθμητική από τους άντρες⁽³⁾. Πέρα όμως κι' απ' αυτό, οι Steffensmeier και Cobb ερευνώντας τα κριτήρια σύλληψης και κράτησης διαπίστωσαν ότι και στις ΗΠΑ η αύξηση της γ.ε. ήταν μάλλον φαινομενική, δηλωτική μάλλον αλλαγής μεθόδων εφαρμογής του νόμου (law enforcement) απέναντι στη Γ. παρά μεταβολής της συμπεριφοράς των Γ.⁽⁴⁾

Κατά μερικούς ερευνητές η αύξηση της γ.ε., κατά της περιουσίας γενικά που εμφανίζεται από τα στατιστικά δεδομένα των ΗΠΑ, θεωρείται ότι τουλάχιστον εν μέρει οφείλεται στην αυξημένη ανστηρότητα μεταχείρισης των Γ., ιδίως μετά την εμφάνιση του γυναικείου κινήματος⁽⁵⁾ που στις ΗΠΑ είχε προσλάβει ιδιαίτερα ριζοσπαστική μορφή.

Οι Wilson και Herrnstein ανέλυσαν διάφορες έρευνες και βρήκαν ότι ο μόνος τομέας ποινικής δραστηριότητας στον οποίο διαπιστώνεται αξιοσημείωτη αύξηση Γ.

1. Βλ. παραρ. πίν. 9, Α' Κεφ. Δεύτερο, σ. 98.

2. Βλ. R. SARRI, ο.π., σ. 404, από Uniform Crime Reports 1975 και 1984 του Federal Bureau of Investigation.

3. D. STEFFENSMEIER, *Crime and the Contemporary Woman: An Analysis of Changing Levels of Female Property Crime 1960-1975*, στο *Social Forces*, 1978, Τ. 57, τ. 2, σ. 566. D. STEFFENSMEIER, R. STEFFENSMEIER και A. ROSENTHAL, *Trends in Female Violence*, στο *Sociological Focus*, 1979, Τ. 12, τ. 3, σ. 217. D. STEFFENSMEIER και R. STEFFENSMEIER, *Trends in Female Delinquency*, στο *Criminology*, 1980, τ. 18, τ. 1, σ. 62.

4. Βλ. D. STEFFENSMEIER και M. COBB, *Sex Differences in Urban Arrest Patterns 1934-1979*, στο *Social Problems*, 1981, τ. 29, τ. 1, σ. 37. Πρβ. R. SIMON, *Women and Crime*, Lexington, Λονδίνο, 1975 και F. HEIDENSOHN, ο.π., σ. 8.

5. Βλ. STEFFENSMEIER και COBB ο.π., 1981. Πρβ. παραρ. σ. 9 και σ. 129.

δραστών είναι ο τομέας των ελαφρών αδικημάτων κατά της περιουσίας⁽¹⁾.

Γενικά παρατηρείται ότι οι Γ. εξακολουθούν στις ΗΠΑ να είναι κατά κανόνα όχι βίαιοι εγκληματίες, δράστες κλοπών συνήθως όχι μεγάλης αξίας και απατών που συνίστανται κυρίως στην πληρωμή με ακάλυπτες επιταγές. Και πάντα πολύ ολιγαριθμότερες από τους άντρες.

Οι Burke και Sarri παρατήρησαν ότι από το 1950 ως το 1982 το ποσοστό των Γ. που συνλλήφθηκαν για εγκλήματα βίας στις ΗΠΑ έμεινε περίπου σταθερό γύρω στο 10%. Οι συλλήψεις για αδικήματα κατά της περιουσίας είχαν φθάσει, στο ίδιο διάστημα, από 11% σε 22% και αυτά ακριβώς τα αδικήματα υπήρξαν ο κύριος συντελεστής αύξησης της συνολικής γ.ε.⁽²⁾ Τελευταία, πάντως, παρατηρείται μια σταθεροποίηση της γ.ε. και μάλιστα κάποια μείωση, αξιοπρόσεκτη της εγκληματικότητας των νεαρών Γ. όπως ήδη αναφέραμε.

Στη Δ. Γερμανία εμφανίζεται μια από τις σαφέστερες αυξητικές τάσεις, η οποία, όμως, φαίνεται να έχει σταματήσει και μάλιστα τα τελευταία χρόνια αρχίζει να παρυσιάζεται ελαφρή μείωση, όπως και στις ΗΠΑ.

Συγκεκριμένα, κατά τις αστυνομικές στατιστικές, οι Γ. ύποπτοι εγκλημάτων ήταν: το 1963, 15,4%· το 1977, 18,7%⁽³⁾· Το 1985, 23,8%⁽⁴⁾ και το 1987, 23,3%. (Πιν. 33).

Το κύριο σώμα της γ.ε. και στη Δ. Γερμανία ήταν το 1977 η εγκληματικότητα κατά της περιουσίας, συγκεκριμένα απλές κλοπές (31,5%, από τις οποίες το 46% ήταν κλοπές από καταστήματα) και απάτες (23%). Η ίδια ποιοτική εικόνα παρέμεινε και το 1987 με μικρή αύξηση των απλών κλοπών (35,6%) και ελάχιστη των απατών (23,4%)⁽⁵⁾.

Ειδικά σχετικά με τις νεαρές Γερμανίδες παρατηρήθηκε κατά τη δεκαετία του 1970 διπλασιασμός της εγκληματικότητας. Στις κλοπές καταστημάτων προστέθηκαν οι παραβάσεις των ποινικών διατάξεων για τα οιοπνευματώδη, τα ναρκωτικά και την κυκλοφορία.

Ανάλογη αυξητική τάση έχει διαπιστωθεί και στην Αυστρία, με κύριο κορμό της γ.ε. την ελαφρά εγκληματικότητα κατά της περιουσίας⁽⁶⁾.

1. Βλ. J. WILSON και R. HERRNSTEIN, *Crime and Human Nature*, Ν. Υόρκη, Simon and Schuster, A Touchstone Book, 1986, σ. 123.

2. Βλ. C. BURKE και R. SARRI, *The Female Offender: Review of Research and Theory*, στο έργο *Women in Prison in Michigan 1968-1978*, J. FIGUEIRA - MC DONOUGH (Ed.), Ann Arbor, University of Michigan, 1980, σσ. 1-20.

3. βλ. G. KAISER, *Kriminologie*, Müller, Heidelberg, 1981, σ. 62.

4. Από το Δελτίο Αστυν. Στατιστικής αριθ. 44 1986, βλ. παραρ. Α', Κεφ. Δεύτερο, σ. 22.

5. βλ. *Polizeiliche Kriminalstatistik*, B.R.D., Bundeskriminalamt, 1987, σ. 49.

6. Βλ. K. SCHIMA, *Frauenkriminalität in Österreich*, στο *Österr. Juristenzeitung*, 1978a, σσ. 561-566.

ΠΙΝΑΚΑΣ 33 (Δυτ. Γερμανία)*
Υποκτοι κατά ηλικία και φύλο το 1987

Ομάδα ηλικίας	Α. + Γ.		ΑΝΤΡΕΣ		ΓΥΝΑΙΚΕΣ	
	συνολικά ύποκτοι	Ποσοστό % επί συνόλου υπόπτων	Αριθ. κατά ομάδες ηλικίας	Ποσοστό επί κάθε ομάδας ηλικίας	Αριθ. κατά ομάδες ηλικίας	Ποσοστό επί κάθε ομάδας ηλικίας
Παιδιά	54.790	4,2	41.912	76,5	12.872	23,5
Έφηβοι (14-18)	127.706	9,9	99.125	77,6	28.581	22,4
Νεαροί (18-21)	147.017	11,4	120.325	81,8	26.692	18,2
Ενήλικοι	960.928	74,5	728.418	75,8	232.510	24,2
Σύνολο υπόπτων	1.290.441	100,0	989.780	76,7	300.661	23,3

* Πηγή: Polizeiliche Kriminalstatistik, B.R.D., Bundeskriminalamt, 1987, σ. 44.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει και η συγκριτική αντιπαραβολή γυναικείων και αντρικών ποσοστών συμμετοχής σε εγκληματική δράση στη Γαλλία ανά 1000 Γ. και 1000 Α. αντίστοιχα (ηλικίας άνω των 13 ετών) τα έτη 1976 και 1986.⁽¹⁾

Το 1976 3,58 Γ. κατηγορήθηκαν ανά 1000 Γ. για ποινικά αδικήματα, από τις οποίες 2,88 για αδικήματα που έχουν στόχο οικονομικό όφελος και 0,70 χωρίς τέτοιο στόχο. Το 1986, 6,44 Γ. ανά 1000 Γ. κατηγορήθηκαν, από τις οποίες 5,03 για αξιόποινες πράξεις που τείνουν σε οικονομικό όφελος και 1,14 που δεν τείνουν σε τέτοιο.

Για τους Α. οι αντίστοιχοι αριθμοί ανά 1000 Α. ήταν: το 1976, 21,49 από τους οποίους 15,4 για πράξεις που αποσκοπούν σε οικονομικό όφελος και 6,09 όχι. Και το 1986, 30,04 Α. κατηγορήθηκαν στους 1000 Α. από τους οποίους 19,17 διέπραξαν αδικήματα που αποσκοπούν σε οικονομική ωφέλεια και 8,48 που δεν αποσκοπούν σε τέτοια.

Είναι φανερό ότι στη Γαλλία η αύξηση κατά την παραπάνω δεκαετία είναι γενική, στη γ.ε. και α.ε. Η γ.ε. από 3,58 ανά 1000 Γ. έφθασε σε 6,44, δηλαδή είχε αύξηση σχεδόν 80%, ενώ η α.ε. από 21,49 ανά 1000 Α. έφθασε σε 30,04, δηλαδή είχε αύξηση σχεδόν 40%.

Στη Γαλλία προκύπτει μικρή αύξηση της γ.ε., που πραγματοποιήθηκε κυρίως στη δεκαετία του 1970. Δηλαδή ενώ οι Γ. κατηγορούμενες το 1972 ήταν 116.805 πάνω στο συνολικό αριθμό κατηγορουμένων Α. και Γ. 727.154 (δηλαδή ποσοστό 16%), το 1982, μετά ενδιάμεσες διακυμάνσεις, οι Γ. κατηγορούμενες ήταν 146.289 πάνω στο συνολικό αριθμό 801.036 (δηλαδή ποσοστό 18,2%)⁽²⁾ και το 1987 ήταν 138.062 πάνω στο συνολικό αριθμό 775.756 (δηλαδή ποσοστό 17,8%)⁽³⁾.

1. Βλ. Aspects de la Criminalité et de la Délinquance en 1986, d'après les statistiques de la Police Judiciaire, σ. 86.

2. Βλ. παρακ. πιν. 3, σ. 91.

3. Βλ. Aspects de la criminalité et de la délinquance, d'après les statistiques de la Police Judiciaire, Παρίσι. 1987.

Στην *Ιταλία* αξίζει να σημειωθεί ότι από το 1950 ως και το 1983 εμφανίζεται μια σταθερή μειωτική τάση της γ.ε. με μία ενδιάμεση μικρή αύξηση κατά τα έτη 1967-1968, κατά τα οποία πάντως δεν έφθασε ούτε σε ποσοστά ούτε σε απόλυτους αριθμούς τη γ.ε. του 1950. Η εξελικτική εικόνα της ιταλικής γ.ε. σε αντιπαραβολή με την α.ε. και τη συνολική εγκληματικότητα της ίδιας χώρας εμφανίζεται στον πίνακα 34.

ΠΙΝΑΚΑΣ 34 (Ιταλία)*
Καταδικασθέντες κατά φύλο από το 1950 ως και το 1983

Έτη	Α.	Γ.	Α.+Γ.	Ποσοστό Γ.
1950	110.035	30.013	140.048	21,4
1951	100.163	28.066	128.229	21,9
1952	94.537	23.523	118.060	19,9
1953	80.638	21.732	102.370	21,2
1954	73.232	17.786	91.018	19,5
1955	71.963	19.092	91.055	21,0
1956	59.928	16.844	76.772	21,9
1957	63.299	17.477	80.776	21,6
1958	59.905	15.874	75.779	20,9
1959	54.287	14.248	68.535	20,8
1960			130.928	
1961	98.966	21.293	120.259	17,7
1962	94.468	19.775	114.261	17,3
1963	64.061	11.306	75.367	15,0
1964	81.450	14.425	95.875	15,0
1965	86.547	15.649	102.196	15,3
1966	74.823	12.919	87.742	14,7
1967	80.014	14.309	94.323	13,7
1968	77.460	17.405	94.865	18,5
1969	72.178	15.200	87.378	17,4
1970	54.598	10.697	65.295	16,4
1971	69.125	13.130	82.255	16,0
1972	74.952	13.891	88.843	15,6
1973	74.340	14.060	88.400	15,9
1974				
1975				
1976			81.292	
1977	94.611	15.472	110.083	14,1
1978	89.541	13.482	103.083	13,1
1979	95.895	14.788	110.683	13,4
1980	116.091	18.253	134.344	13,5
1981	113.979	17.841	131.820	13,5
1982	105.025	16.349	121.374	13,5
1983	107.133	17.330	124.463	13,9

* Πηγή: S. Corrado, ό.π., σ. 195.

Κατά τον πίνακα αυτό, δεν εμφανίζεται αύξηση της ιταλικής εγκληματικότητας γενικά, (μάλλον ελαφριά μείωση, 140.048 καταδικασμένοι το 1950 – 124.463 το 1983). Η α.ε. εμφανίζει περίπου ίσα επίπεδα (110.000 καταδικασμένοι το 1950, 113.979 το 1981, 105.025 το 1982 και 107.133 το 1983). Αυτή που εμφανίζει σημαντική μείωση και σε απόλυτους αριθμούς και σε ποσοστά πάνω στη συνολική εγκληματικότητα (α.ε. και γ.ε.) είναι η γ.ε.

Έτσι το 1950 οι Ιταλίδες που καταδικάστηκαν ήταν 30.013 και σε ποσοστό 21,4% ενώ το 1981 ήταν 17.841 -ποσοστό 13,5%, το 1982 16.349- ποσοστό 13,5% και το 1983 17.330 -ποσοστό 13,9%.

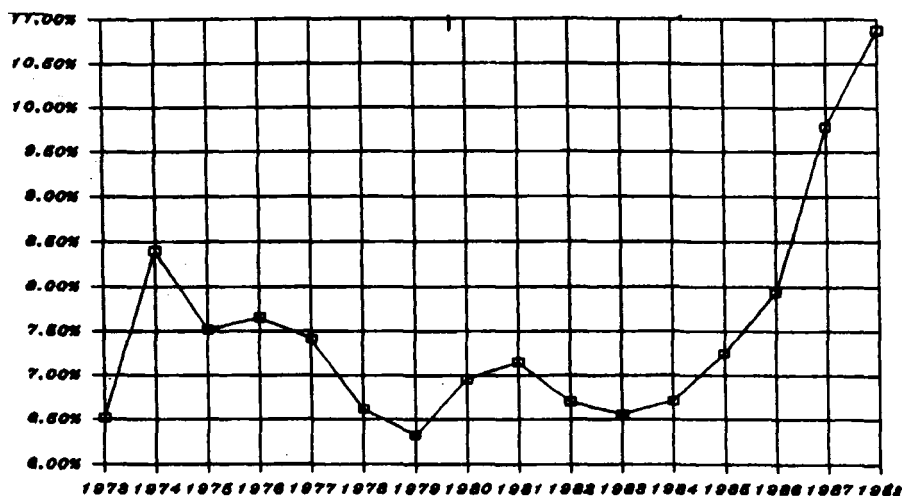
Όσο για τα χρόνια από το 1926 ως το 1930 (που δεν περιλαμβάνονται στον πίνακα αυτό), το ποσοστό ήταν κατά μέσο όρο 17,5%, δηλαδή ακόμα και αν αρχίσουμε τη μελέτη της εξελικτικής πορείας της γ.ε. από το 1926, και πάλι η σημερινή γ.ε. εμφανίζεται χαμηλότερη από τότε, με σαφή και σταθερή μειωτική τάση ⁽¹⁾.

ΠΙΝΑΚΑΣ 35 (Ελλάδα)*
Συγκριτική εξέλιξη α.ε. και γ.ε. 1973-1987

Έτος	Σύνολο δραστών	Αντρες			Γυναίκες		
		Αριθ.	%	Μεταβολή	Αριθ.	%	Μεταβολή
1973	209.914	196.241	93,49		13.673	6,51	
1974	213.147	195.237	91,60	-2,02	17.910	8,40	29,00
1975	193.705	179.147	92,48	0,97	14.558	7,52	-10,56
1976	261.011	241.040	92,35	-0,15	19.971	7,65	1,81
1977	268.445	248.550	92,59	0,26	19.895	7,41	-3,14
1978	274.197	256.057	93,38	0,86	18.140	6,62	-10,73
1979	308.733	289.230	93,68	0,32	19.503	6,32	-4,51
1980	309.487	287.965	93,05	-0,68	21.522	6,95	10,08
1981	333.348	309.534	92,86	-0,20	23.814	7,14	2,73
1982	340.442	317.656	93,31	0,49	22.786	6,69	-6,31
1983	399.039	372.877	93,44	0,15	26.162	6,56	-2,04
1984	352.317	328.682	93,29	-0,16	23.635	6,71	2,32
1985	279.455	259.203	92,75	-0,58	20.252	7,25	8,03
1986	279.066	256.919	92,06	-0,74	22.147	7,94	9,51
1987	285.197	257.291	90,22	-2,01	27.906	9,78	23,29
1988	290.630	259.014	89,12	-1,22	31.616	10,88	11,25
μ. όρος:	287.383	265.915	92,53		21.468	7,47	

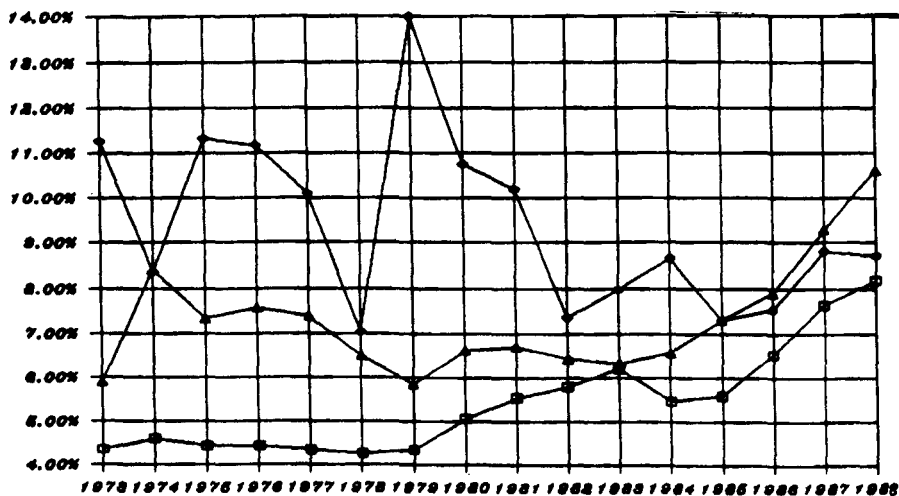
* Ο πίνακας συντάχθηκε από τον κ. Τ. Σεράση, με βάση την Αστυνομική Στατιστική 1973-1988.

ΠΙΝΑΚΑΣ 36 (Ελλάδα)*
Συμμετοχή γυναικών στη συνολική εγκληματικότητα
(αστυνομική στατιστική)

* Ο πίνακας συντάχθηκε από τον κ. Τ. Σεράση, με βάση την Αστυνομική Στατιστική 1973-1988.

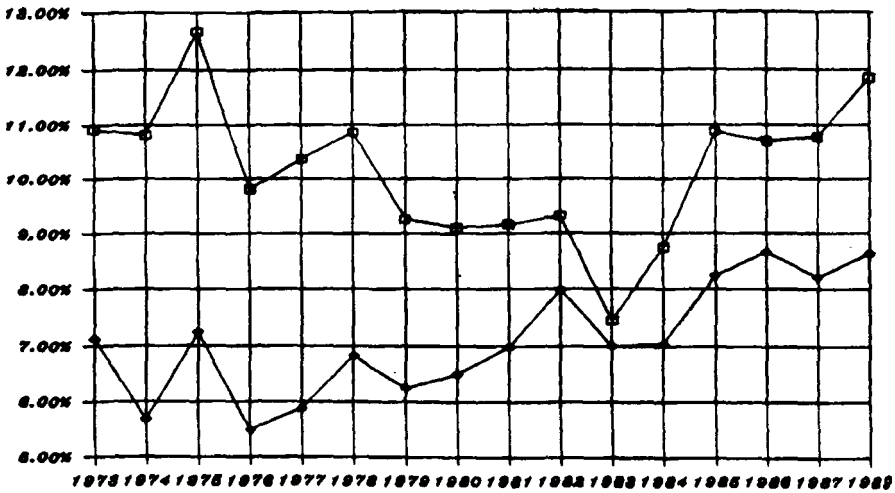
ΠΙΝΑΚΑΣ 37 (Ελλάδα)*
Συνοπτικός Πίνακας: Γυναικεία εγκληματικότητα κατά κατηγορίες αδικημάτων.
Ποσοστά Γ. επί κάθε κατηγορίας εγκλημάτων

* Ο Πίνακας αυτός συντάχθηκε από τον κ. Τ. Σεράση, με βάση την Αστυνομική Στατιστική των ετών 1973-1988.

ΠΙΝΑΚΑΣ 38*

Εγκλήματα βίας, ποσοστά επί συνόλου εγκληματικότητας κάθε φύλου χωριστά

* Ο πίνακας αυτός συντάχθηκε από τον κ. Τ. Σεράση, με βάση στις αστυνομικές στατιστικές των ετών 1973-1988.

□ = Άντρες ● = Γυναίκες

Στην Ελλάδα, εμφανίζεται πρόσφατα κάποια αύξηση της συνολικής εγκληματικότητας. Από 209.914 δράστες (Α. και Γ.) το 1973 κατά τις στατιστικές της Αστυνομίας Πόλεων και της Χωροφυλακής φθάνουμε το 1988 σε 290.630 (Α. και Γ.) κατά την Ελληνική Αστυνομία. Όσον αφορά τη γυναικεία συμμετοχή, από 6,51% που ήταν το 1973, έφθασε, με ενδιάμεσες διακυμάνσεις, στο 10,88% το 1988 (πίνακας 35 και πίνακας 36). Όσον αφορά την εξελικτική πορεία των τριών κυρίων κατηγοριών ποινικών αδικημάτων στην Ελλάδα (κατά της περιουσίας, βίας και ειδικών ποινικών νόμων) η γραφική παράσταση του πίνακα 37 που παρουσιάζει την εξέλιξη της γ.ε. από το 1973 ως το 1988, δίνει την πρωτοπορία στα εγκλήματα κατά της περιουσίας με μεγάλες διακυμάνσεις και ιδίως μία σοβαρή αύξηση το 1979 (που έφθασε στο 14% του συνολικού αριθμού δραστών αυτής της πράξης) για να επανέλθουν σε κανονικά όρια το 1984 (περίπου 8,40%) και να φθάσουν στο 8,15% περίπου το 1988. Κάποια αριθμητική αύξηση παρουσιάζουν και οι Γ. δράστες εγκλημάτων βίας, οι οποίες, πάντως καμιά χρονιά δεν έφθασαν το 9% του συνολικού αριθμού δραστών εγκλημάτων βίας. Ο πίνακας 38 παρουσιάζει την εξέλιξη της εγκληματικότητας βίας Α. και Γ. από το 1973 ως το 1988 σε ποσοστά πάνω στη συνολική εγκληματικότητα του κάθε φύλου. Από αυτόν προκύπτει ότι τα τελευταία χρόνια (από το 1983) εμφανίζεται αυξητική τάση και για τα δύο φύλα, πάντοτε όμως το ποσοστό εγκληματικότητας βίας πάνω στη συνολική α.ε. είναι υψηλότερο από το αντίστοιχο ποσοστό εγκλημάτων βίας Γ. πάνω στη συνολική γ.ε.

Θεωρώ αξιοσημείωτο ότι το κύριο σώμα των εγκλημάτων βίας των Ελληνίδων

αποτελούν οι σωματικές βλάβες, (παραπ. πίνακες 19-25, Ελλην. Αστυνομίας ετών 1985, 1986, 1987, 1988) κατά κανόνα απλές.

Νομίζω ότι αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι στην Ελλάδα η μικρή γενική αυξητική τάση της γ.ε. εμφανίζεται τα εντελώς τελευταία χρόνια (1986, 1987 και 1988), δηλαδή καθυστερημένα σε σχέση με άλλες χώρες, οι οποίες προηγήθηκαν χρονικά και στην οικονομική ανάπτυξη και στις κοινωνικές αλλαγές ιδίως σχετικά με τη θέση της Γ.

Τονίζω ότι τα στατιστικά στοιχεία των διαφόρων χωρών που ήδη ανέφερα δεν είναι συγκρίσιμα μεταξύ τους, διότι προέρχονται από στατιστικές διαφορών ειδών και μεθόδων. Ακόμα και της ίδιας χώρας τα διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία, ιδίως διαφόρων εποχών, κάποτε είναι διαφόρων ειδών και γι' αυτό σχετικής συγκριτικής αξίας. Παρ' όλες τις επιφυλάξεις που έχω, ωστόσο, ελπίζω να δίνουν κάποια βάσιμη ιδέα για τις τάσεις αύξησης ή επιβάρυνσης της γ.ε. **κάθε χώρας.**

Το κεφάλαιο αυτό κλείνω με τη στατιστική εικόνα που εμφάνισαν τα στοιχεία που ο Γεν. Γραμματέας των ΗΕ παρουσίασε στο Διεθνές Συνέδριο για την Πρόληψη του εγκλήματος και την μεταχείριση των εγκληματιών το 1985, στο Μιλάνο.

Σύμφωνα με αυτά, από τις 68 χώρες που απάντησαν στο σχετικό ερωτηματολόγιο του ΟΗΕ, μόνο οι 17 στήριξαν **με στοιχεία** τον ισχυρισμό τους ότι στη χώρα τους παρατηρείται αύξηση της γ.ε. Άλλες 21 απάντησαν το ίδιο, χωρίς στοιχεία, 21 χώρες δήλωσαν ότι δεν είχαν αύξηση και 9 δήλωσαν ότι είχαν μείωση της γ.ε. (Πίνακας 39⁽¹⁾).

Η έλλειψη αυτή στοιχείων καθιστά τον πίνακα αυτόν αμφισβητήσιμης αξίας. Περαισσότερο ακόμα αμφισβητήσιμη είναι η εικόνα της ποιοτικής εξέλιξης της γ.ε. Συγκεκριμένα, ο πίνακας II, του σχετικού εγγράφου του Γεν. Γραμματέα των ΗΕ, δηλαδή ο πίνακας 40 δικός μας, δεν νομίζω ότι μπορεί με επιστημονικά κριτήρια να θεωρηθεί διαφωτιστικός.

Οι αυξήσεις κατά κατηγορίες εγκλημάτων που αναφέρονται σ' αυτόν στηρίζονται σε απαντήσεις κρατών στο ερώτημα σε ποιο είδος εγκλημάτων αυξήθηκε η γ.ε. Οι πλείστες απαντήσεις (60% των απαντήσεων) έφεραν τις πράξεις βίας των Γ. αυξημένες. Από τις απαντήσεις αυτές, όμως, πολύ μεγάλος αριθμός δεν παρουσίασε κανένα σχετικό στοιχείο, όπως προκύπτει από τον πίνακα III του ΟΗΕ, δηλαδή τον πίνακα 41 δικό μας. Από εκείνες τις χώρες εξ άλλου που παρουσίασαν στοιχεία, αυτές που απαντούν ότι είναι αμετάβλητη ή μειωμένη η βίαιη εγκληματικότητα των Γ. εκπροσωπούν μεγαλύτερο ποσοστό από εκείνες που ισχυρίζονται αύξηση.⁽²⁾ Πάντως, βέβαιο είναι ότι δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι αποδεικνύουν αύξηση της βίαιης γ.ε.⁽³⁾

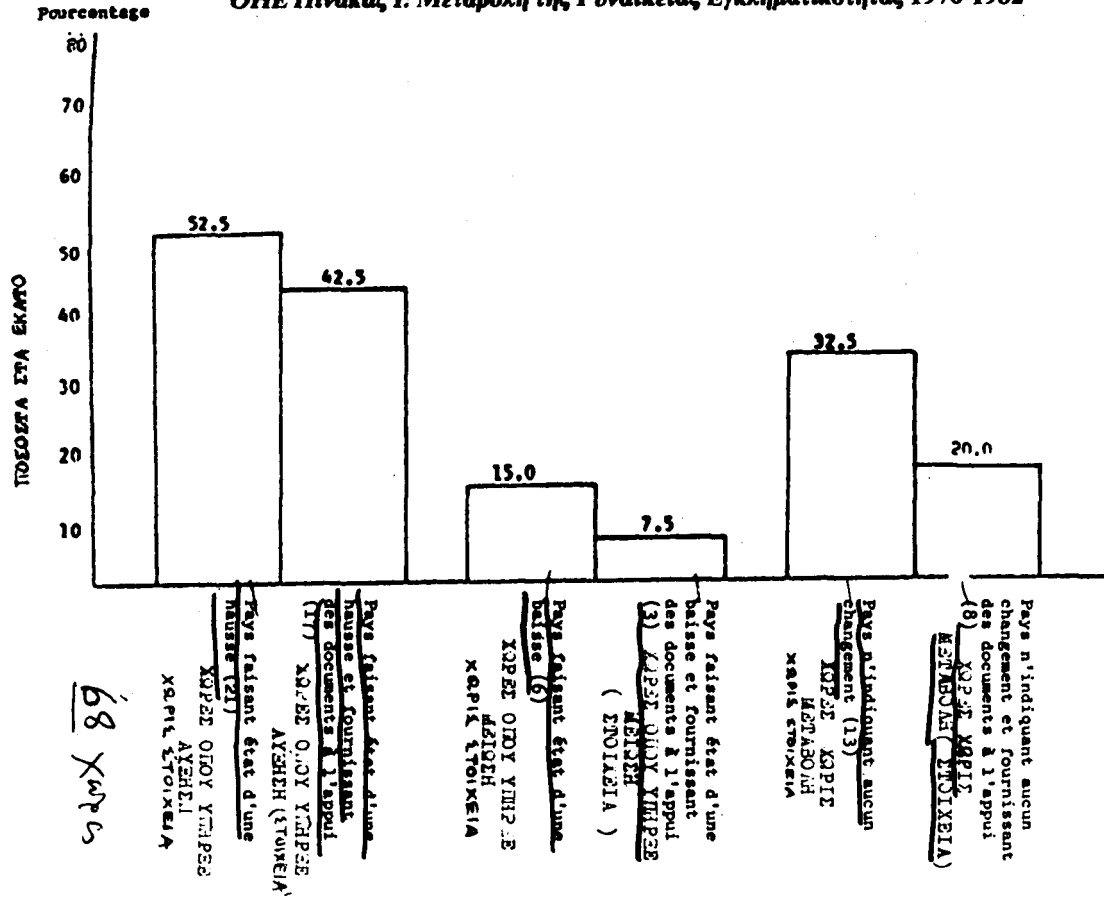
1. Βλ. στατιστικά στοιχεία ΗΕ για 1970-1982, Rapport du Secr. Général A / Conf. 121/17, 1 Ιουλίου 1985 και Rapport du Secr. Général A / Conf. 121/17 Add. 1, 9 Ιουλίου 1985, στο 7ο Συνέδριο ΗΕ για την πρόληψη του εγκλήματος και τη μεταχείριση των εγκληματιών (Μιλάνο 1985) και κίν. I του πρώτου εγγράφου, δικό μας πιν. 39, σ. 141.

2. Βλ. το παραπ. έγγρ. A/Conf. 121/17, 1 Ιουλίου 1985, σ. 21 και σ. 22.

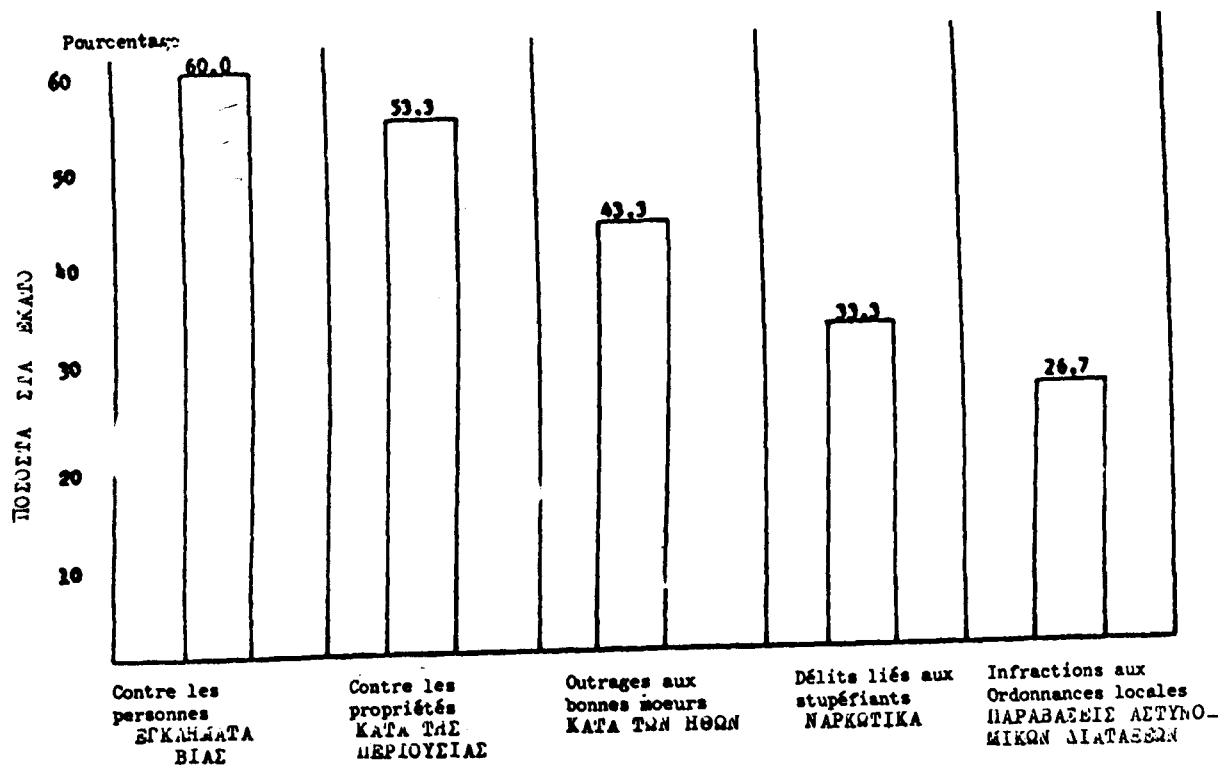
3. Τα ελαττώματα όλων των σχετικών στοιχείων τονίζει και το ίδιο το παραπ. Rapport του Γ. Γραμμ. σ. 17, παρ. 30.

ΠΙΝΑΚΑΣ 39

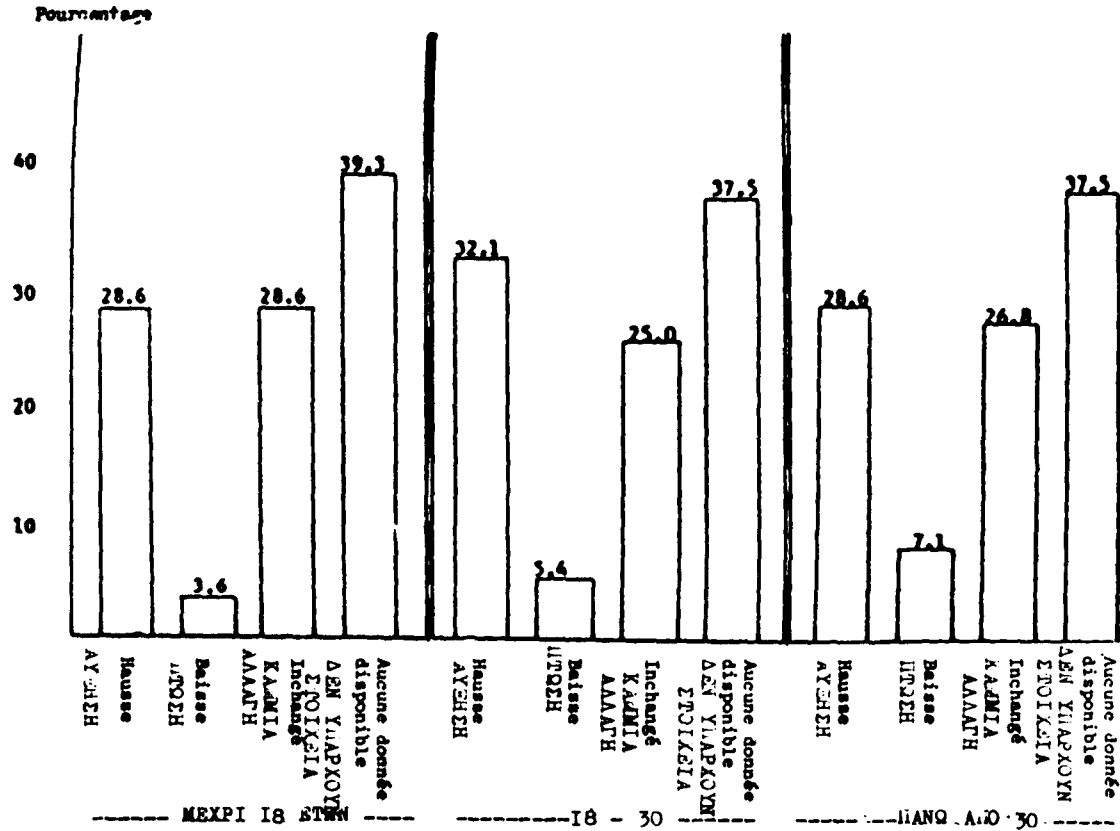
ΟΗΕ Πίνακας Ι: Μεταβολή της Γυναικείας Εγκληματικότητας 1970-1982

ΠΙΝΑΚΑΣ 40
ΟΗΕ Πίνακας II: Κατανομή της Γυναικείας Εγκληματικότητας κατά Κατηγορίες
Εγκλημάτων (1970-1982)

ΠΙΝΑΚΑΣ 41
ΟΗΕ Πίνακας III: Εγκλήματα βίας που διέπραξαν γυναίκες, κατά ηλικίες
(1970-1982)

Ως συμπέρασμα αυτού του κεφαλαίου, μπορούμε να πούμε ότι η γ.ε. παρουσίασε μια, όχι σοβαρή, αυξητική τάση ιδίως κατά τις δεκαετίες του '70, ποιοτικά όμως διατήρησε το χαρακτήρα της.

ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΟΥ Α' ΜΕΡΟΥΣ

Από την παραπάνω συνοπτική έκθεση των κυριότερων χαρακτηριστικών διαφορών της γ.ε., δηλαδή της ποσοτικής και ποιοτικής φαινομενολογίας της γ.ε. και της εξέλιξής τους, συνάγονται τα εξής συμπεράσματα:

1. Η Γ. εγκληματούσε και εξακολουθεί να εγκληματεί πολύ λιγότερο από τον Α.

2. Ποιοτικά η Γ. ήταν και είναι δράστις κυρίως εγκλημάτων κατά της περιουσίας όχι βαρειών. Τα σοβαρά εγκλήματα βίας κατά προσώπων, ιδίως οι ανθρωποκτονίες, που διαπράττει είναι πολύ λιγότερα από εκείνα που διαπράττει ο Α. και συχνά έχουν ως κίνητρα πάθος ή αντίδραση κατά προηγούμενης θυματοποίησής της από το τελευταίο θύμα (π.χ. ανθρωποκτονία κατά του συζύγου που προηγουμένως την κακοποιούσε βαρειά). Όσον αφορά τις ληστείες, η συμμετοχή της Γ. είναι ασήμαντη. Η αριθμητικά υψηλή συμμετοχή των Γ. σε παραβάσεις μερικών ειδικών ποινικών νόμων δεν αποτελεί γυναικεία ιδιαιτερότητα, αφού στις περισσότερες τουλάχιστο χώρες, το ίδιο φαινόμενο παρατηρείται και για την α.ε.

3. Η εξέλιξη της γ.ε. δεν είναι ανησυχητική ούτε ποσοτικά ούτε ποιοτικά.

Η ποσοτική αύξηση δεν είναι σοβαρή, παρουσιάσθηκε ιδίως τη δεκαετία του '70 σε χώρες προηγμένης οικονομίας όπου πρωτοεμφανίσθηκε, τα δε τελευταία χρόνια εμφανίζει εκεί τάσεις σταθεροποίησης ή και ελαφράς μείωσης. Αυξητική τάση παρατηρήθηκε αργότερα σε μερικές χώρες, όταν προχώρησε εκεί η καταναλωτική μορφή οικονομικής ανάπτυξης. Πολλές εξ άλλου είναι οι χώρες όπου δεν διαπιστώνεται καν αυξητική τάση.

Ποιοτικά δεν έχει αλλοιωθεί κατά τρόπο αξιοσημείωτο ο χαρακτήρας της γ.ε. και οι αυξητικές τάσεις, στις χώρες που υπάρχουν, αφορούν ιδίως τις μικρές κλοπές και παραβάσεις Κ.Ο.Κ.

Συνοπτικά, ως κύρια προς εξήγηση ιδιαιτερότητα της γ.ε. παραμένει το πολύ μικρότερο μέγεθος της γ.ε. Κατά δεύτερο λόγο, σοβαρή ιδιαιτερότητα προς εξήγηση είναι η ποιοτικά ελαφρότερη γ.ε. Και κατά τρίτο λόγο, κάποια αύξηση της γ.ε. που παρατηρήθηκε σε μερικές χώρες. Η τελευταία θα ερευνηθεί και σε συσχετισμό με τη γυναικεία απελευθέρωση και την ισότητα των φύλων.